

MASARYKOVA UNIVERZITA

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra didaktických technologií

**Srovnání jednotlivých typů středních škol podle uplatnitelnosti
absolventů na trhu práce v břeclavském regionu.**

Diplomová práce

Brno 2011

Vedoucí práce:

Ing. Zdeněk Píša, Ph.D.

Autor práce:

Bc. Kateřina Bartošová

1 BIBLIOGRAFICKÝ ZÁZNAM

Bartošová, Kateřina. *Srovnání jednotlivých typů středních škol podle uplatnitelnosti absolventů na trhu práce v břeclavském regionu: Diplomová práce*. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta pedagogická, Katedra didaktických technologií, 2011. 90 s., 17 s. příl. Vedoucí bakalářské práce Ing. Zdeněk Piša, Ph.D.

ANOTACE: Diplomová práce se zabývá významem vzdělání, problematikou vzdělávání středních škol a úspěšností začlenění absolventů středních škol do pracovního procesu. Výzkumná část zahrnuje srovnání jednotlivých SŠ v břeclavském regionu a jejich oborů za poslední čtyři roky z pohledu pozdější uplatnitelnosti absolventů. Dotazníkové šetření žáků středních škol bylo orientované na výběr informačního zdroje, který žáci středních škol preferovali při výběru svého studijního oboru a školy. Cílem této práce je zjistit skutečný stav při umísťování absolventů z jednotlivých SŠ a jejich oborů v břeclavském regionu na trhu práce a nejlepší možnost distribuce těchto údajů k cílové skupině.

ABSTRACT: The diploma thesis deals with the relevance of education, problems of secondary school education, and the success of incorporating secondary school graduates into the working process. The research part covers the comparison of particular secondary schools in the Břeclav region and their fields of study in last four years from the point of view of their graduates' later job success. Questionnaire inquiry of secondary school students is focused on the choice of information resource which they preferred while selecting their field of study and kind of school. The aim of this work is to find out the actual state when placing the graduates from particular secondary schools and their fields of study in the employment market in the Břeclav region and the best possibility of distributing these data to the target group.

KLÍČOVÉ SLOVA: Střední školy, základní školy, vzdělání, žáci, absolventi, studijní obor, trh práce, zaměstnanost, nezaměstnanost.

KEY WORDS, Primary schools, secondary schools, education, pupils, school leavers, field of study, job market, employment, unemployment.

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem závěrečnou diplomovou práci vypracovala samostatně, s využitím pouze citovaných literárních pramenů, dalších informací a zdrojů v souladu s Disciplinárním řádem pro studenty Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity a se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

V Brně dne 20. 4. 2011

.....

Kateřina Bartošová

Poděkování:

Děkuji panu Ing. Zdeňkovi Píšovi, Ph.D., za jeho odborné rady, pomoc a metodické vedení při tvorbě této diplomové práce. Děkuji zde také všem mým blízkým za jejich podporu, která se mi od nich dostávala během celého studia.

OBSAH

1	BIBLIOGRAFICKÝ ZÁZNAM.....	2
	Úvod.....	6
2	Vzdělávání.....	8
2.1	Střední vzdělávání.....	10
2.2	Bílá kniha - Národní program rozvoje vzdělávání v České republice	15
2.2.1	Realizace školské reformy	15
2.2.2	V současné době aktuálně diskutované plány změn v základním a středním vzdělávání	17
2.2.3	Popis RVP a ŠVP.....	20
3	Břeclavský region	25
3.1	Střední školy v břeclovském regionu – upravím	26
3.1.1	Gymnázia.....	27
3.1.2	Soukromé střední školy.....	29
3.1.3	Veřejné střední školy.....	31
4	Trh práce, nezaměstnanost	37
4.1	Tržní hospodářství a trh práce	37
4.2	Lidský kapitál.....	38
4.3	Nezaměstnanost	39
4.3.1	Nezaměstnanost a zaměstnanost	39
4.3.2	Typy nezaměstnanosti	41
4.3.3	Míra nezaměstnanosti	43
4.3.4	Důsledky nezaměstnanosti	43
4.4	Nezaměstnanost absolventů.....	45
4.4.1	Definice absolvent - uchazeč o zaměstnání.....	45
4.4.2	Míra nezaměstnanosti absolventů.....	47
4.3	Situace absolventů na trhu práce v regionu	48
5	Praktická část	51
5.1	Metodologie.....	51
	Výzkumné otázky	53
5.2	Analýza získaných dat	53
6	Závěr.....	75
	Literatura	77

Úvod

Absolventi škol patří především z důvodu nedostatku praxe, chybějících pracovních návyků a minima zkušeností mezi jednu z rizikových skupin v uplatňování na trhu práce. Přestože se v posledních několika letech díky příznivému ekonomickému vývoji jejich postavení na pracovním trhu výrazně zlepšovalo, nástupem hospodářské krize se situace opět změnila. Podniky, které byly dříve k přijímání absolventů hlavně z řad technických oborů ochotnější, musely přistoupit pro udržení své pozice na trhu k propouštění zaměstnanců. *„Příchod ekonomické krize potvrdil, že nelze přizpůsobovat vzdělávací nabídku a směřovat žáky základních škol do konkrétních oborů podle aktuálních potřeb trhu práce a dle ekonomické situace. Důležité je umožnit žákům studovat obory, o které se sami zajímají a pro něž mají nejlepší předpoklady“.* (Burdová, 2010 str. 8) Možnosti, pro vstup na trh práce nebo dalšího studia absolventů středních škol, je významně ovlivněno předchozí vzdělávací cestou. Správná volba budoucího profesního zaměření žáků základních škol, kdy žáka obor dostatečně zaujme, může zmenšit riziko záškoláctví, předčasného odchodu ze vzdělávání a naopak podpořit rozhodnutí k dalšímu studiu, které rozšíří možnosti výběru budoucího zaměstnání. V současné době, kdy jsou školy financovány podle počtu žáků, přijímají do maturitních oborů i žáky s horším prospěchem. Bohužel většina těchto studentů studium nedokončí a stojí znovu před volbou studijního oboru nebo ukončí další vzdělávání s pocitem, že selhali. Ne každý je studijní typ ale může být manuálně zručný a díky svému nadání a umu se stane „špičkou“ ve svém oboru.

Téma diplomové práce jsem si vybrala v návaznosti na bakalářskou práci s názvem: Nezaměstnanost u absolventů SOU, SOŠ a SŠ v břeclavském regionu. Kde jsem, v rámci výzkumu zaměřeného na výběr profesního zaměření u žáků ZŠ v regionu zjišťovala, zda mají žáci dostatek informací o výběru oboru z hlediska uplatnitelnosti na trhu práce. Při sběru podkladů pro BP jsem postrádala ucelenější informace o jednotlivých školách, především o vývoji počtu studentů určitého oboru. Přestože všechny školy využívají možnosti prezentace na vlastních internetových stránkách, mnohé z nich nedoceňují možnosti předávání informací touto cestou.

Hlavním cílem této diplomové práce je podání ucelených informací o vývoji a možnostech středního vzdělávání v břeclavském regionu v rozmezí čtyř let z pohledu realizace vzdělávací nabídky středních škol, objemu uchazečů a jejich zájmu o dané školy a jejich vzdělávací obory. Dále také zjistit skutečný stav při uplatňování absolventů jednotlivých SŠ a jejich oborů na trhu práce a nejlepší možnost distribuce těchto údajů cílové skupině. Vedlejším cílem je osvětlení některých současných změn struktury vzdělávacích cest, které jsou realizovány tzv. „kurikulární reformou školství“. Cílovou skupinou v tomto případě jsou všichni zájemci o střední vzdělávání, především pak žáci ZŠ a jejich rodiče. To vše by mělo rozšířit možnosti žáků ZŠ při výběru svého budoucího profesního zaměření.

Práce je členěna do dvou částí, teoretické a praktické.

Teoretická část obsahuje tři kapitoly. První kapitola s názvem **Vzdělávání**, prezentuje teoretická východiska problematiky vzdělávání a aktuální vývoj probíhající reformy školství se zaměřením na střední školy. Druhá kapitola **Břeclavský region** obsahuje stručnou charakteristiku regionu a popis jednotlivých středních škol. Třetí kapitola **Trh práce a nezaměstnanost** vymezuje pojmy trh práce, nezaměstnanost, její typy, důsledky a popisuje vývoj nezaměstnanosti absolventů na trhu práce v břeclavském regionu.

V praktické části bude provedeno statistické srovnání, kvantitativních dat jednotlivých středních škol a jejich učebních oborů. Cílem srovnání jednotlivých škol a oborů, je vytvoření celkového přehledu o možnostech studia na daných středních školách v břeclavském regionu s ohledem na budoucí uplatnitelnost absolventů na trhu práce. Dále bude proveden výzkum dotazníkovou metodou, zaměřený na zjištění rozhodovacích zdrojů, které přispěly k výběru profesní dráhy žáků dnešních středních škol.

Moudrost a vzdělání je věcí ducha, ne nahodilého okolí.

2 Vzdelávání

Cílem této kapitoly je seznámit čtenáře s významem vzdělávání jak pro jedince, tak pro společnost ve které žijeme, se změnami, kterými prochází posledních několik let školní vzdělávací soustava a s aktuální problematikou vztahující se především k současnému střednímu vzdělávání.

Význam vzdělávání

Období 21. století přináší v rámci rozvoje vědy, techniky, ekonomiky a celkového globálního procesu mnoho nového také ve vzdělávací oblasti. Pro zásadní formování života lidí ve společnosti se stává jedním z klíčových faktorů dosažené vzdělání, které otevírá dveře k vykonávání prestižnějšího povolání, usnadňuje budování důležitých sociálních sítí a hraje klíčovou roli v dosažení celkově vyšší kvality života. Úroveň vzdělanosti populace, daná kvalitou vzdělávacího systému a využitím tvůrčího potenciálu všech členů společnosti, je tak podmínkou ekonomického růstu, zlepšení možností zaměstnanosti i společenské prosperity. Stále složitější podmínky života společnosti zvyšují nároky na objem znalostí a dovedností, které musí jedinec ovládat. To vede jednak k prodlužování doby potřebné pro přípravné vzdělávání ale také k rozvoji vzdělávání dospělých, které se stalo nezbytným předpokladem pro rozvoj kvalifikace i osobnosti.

„Vzdělaností se rozumí soustava poznatků z jednotlivých vědních i technických disciplín, oborů, oblastí společenské reality, včetně dovedností a návyků s nimi spjatých, ke kterým jedinec dospěl prostřednictvím vyučování, sebevzděláváním i ostatní životní praxí. Vzdělanost představuje individuem dosažený celkový rozsah a integraci osvojených poznatků o realitě“. (Čačka, 2002 str. 268)

Rodina

Vzdělávání je celoživotní proces, jehož počátkem je narození lidské osobnosti, jejímiž prvními pedagogy se stávají rodiče a první školou rodina. Rodina tak vytváří sociální prostředí, které má rozhodující vliv na vývoj budoucího vztahu dítěte

k povinnostem a ke vzdělávání. Jde o základ, který bude formovat osobnost dítěte v dospívání a v dospělosti. Moderní doba s sebou zároveň přináší nový přístup k výchově dětí, který je orientován více materialisticky. Ekonomická náročnost rodinného rozpočtu zvyšuje tlak na zaměstnanost rodičů. Získání lukrativnějšího zaměstnání znamená také zároveň delší pracovní dobu a vysoké pracovní nasazení.

Velká časová zaneprázdněnost rodičů tak vede k zúžení rodičovské péče na materiální zabezpečení a organizaci chodu rodiny. Děti tak často bývají odkázány při získávání svých znalostí a zkušeností na informační média (TV, PC, internet apod.), které se naučí používat mnohem rychleji než většina dospělých. Žádný počítač však nemůže nahradit komunikaci rodičů a dětí. Žádná televize nepředá vlastní, ať už životní či pracovní, zkušenosti přecházející z generace na generaci. Zkušenosti, které mohou být pro budoucí volbu vzdělávací a profesní dráhy dítěte velmi důležité.

Škola

Škola je spojovacím článkem mezi žákem a rodinou v utváření reálných profesních představ a cílů. Především má však motivovat žáky k dalšímu vzdělávání. Žáci tráví velké množství času právě ve škole, kde každodenní spolupráce učitelů s žáky pomáhá odkrývat možnosti jejich schopností a dovedností. Jak uvádí Jungmanová in (Horák, 1975 str. 25) „*učitelé svým dobrým přístupem k žákům pomáhají rozvíjet zájmové zaměření dětí. Kvalitou vyučování pak ovlivní budoucí profesionální zaměření svých svěřenců. Rodiče mohou pomoci svým dětem především v oboru, ve kterém jsou sami specializováni, v ostatních oborech pak umožňují svým dětem, aby se poučily u jiných odborníků. Učitel však svým osobním přístupem k žákovi a svému vyučujícímu předmětu může zájmové zaměření směřovat nejlépe. Také je schopen rozpoznat stupeň nadání pro určité zaměření, protože má možnost srovnávat.*“

Úroveň školní přípravy pro budoucí povolání stoupá, roste také počet, kvalita a dostupnost informačních materiálů, určených jak pro žáky, učitele a poradenské pracovníky tak i pro absolventy středních škol. Kromě tištěných materiálů, audiovizuálních pomůcek, počítačových programů jsou jedním z možných pramenů také internetové zdroje. Jejich nespornou výhodou je rychlé vyhledávání, přístup k informacím a aktuálnost.

Být připravený znamená mít informace. V dnešní moderní době elektronické komunikace to znamená: **vědět kde informace hledat a umět je využít.**

„Zaměstnatelnost souvisí se schopností najít si zaměstnání v různých situacích a podmínkách trhu práce a v různých fázích životního cyklu. Závisí nejenom na tom, jak vzdělávání respektuje kvalifikační požadavky profesí, ale především na tom, zda absolventi získají vstupní kvalifikaci se širokým profilem uplatnění a klíčové kompetence, které jsou nezbytné pro uplatnění v jakémkoli zaměstnání a které jim umožní snadnější rekvalifikaci.“ (Kofroňová, 2006)

V našem státě tvoří vzdělávací soustavu školy a školská zařízení, poskytující vzdělávání a služby doplňující nebo podporující vzdělávání ve školách: mateřských základních, středních (gymnázium, střední odborná škola a střední odborné učiliště), konzervatořích, vyšší odborných, základních uměleckých a jazykových školách s právem státní jazykové zkoušky. (ZÁKON, 2008 str. §7)

2.1 Střední vzdělávání

„Střední vzdělávání rozvíjí vědomosti, dovednosti, schopnosti, postoje a hodnoty získané v základním vzdělávání důležité pro osobní rozvoj jedince. Poskytuje žákům obsahově širší všeobecné vzdělání nebo odborné vzdělání spojené se všeobecným vzděláním a upevňuje jejich hodnotovou orientaci. Střední vzdělávání dále vytváří předpoklady pro plnoprávný osobní a občanský život, samostatné získávání informací a celoživotní učení, pokračování v navazujícím vzdělávání a přípravu pro výkon povolání nebo pracovní činnosti.“ (ZÁKON, 2008 str. 4846). Zatímco gymnázia poskytují všeobecné vzdělávání, zaměřené především na další studium na vysokých školách, dominantní postavení mají obory s odbornou přípravou a získáním kvalifikace. Podíl všeobecně vzdělávacích předmětů v odborném vzdělávání je stanoven podle typu studia - u maturitních oborů tvoří 45 % výuky (s výjimkou lyceálních oborů se 70 %), u oborů s vyučením 30 %. Součástí výuky je odborná praxe a odborný výcvik, které probíhají většinou již od 1. ročníku na školních pracovištích, v ideálním případě přímo v podnicích a firmách, kde se žáci mohou seznámit s reálnými provozními podmínkami.

„Absolvent – ten, kdo ukončil studium předepsaným způsobem na střední či vysoké škole, v kurzu či jiném vzdělávacím programu a získal patřičné osvědčení.“ (PRŮCHA, 2003 str. 11)

Dle školského zákona mohou absolventi středoškolským studiem získat tyto stupně vzdělání:

Střední vzdělání – po úspěšném ukončení vzdělávání v délce jednoho roku nebo dvou let denní formy vzdělávání (bez výučního listu i maturitní zkoušky)

Střední vzdělání s výučním listem – po úspěšném ukončení vzdělávání v délce tří nebo dvou let denní formy vzdělávání. Absolventi jsou připraveni pro uplatnění v dělnických profesích a pro převážně manuální a obslužné činnosti v oblasti služeb

Střední vzdělání s maturitní zkouškou – po úspěšném ukončení vzdělávání ve čtyřletém nebo osmiletém gymnáziu nebo vzdělávání v délce čtyř let denní formy nebo vzdělávání v nástavbovém studiu pro vyučené v délce dvou let denní formy vzdělávání. (ZÁKON, 2008)

Toto členění je dále doplněno identifikačním **kódem** z důvodu **systemového členění** podle poskytovaného stupně vzdělání, charakteru přípravy pro uplatnění na trhu práce a také podle obtížnosti studia. První dvojčíslí kódu znamená skupinu oborů s obsahovou příbuzností, například 63 strojírenství. Písmeno rozlišuje obor podle Kmenové klasifikace oborů vzdělávání (dále KKO V).

Střední vzdělání podle KKO V

Střední vzdělání bez maturity a výučního listu

C Střední vzdělání - v praktické škole v délce 1-2 roků

D Střední vzdělání - v praktické škole v délce 3 let

J Střední vzdělání

Střední vzdělání s výučním listem

E Střední vzdělání s výučním listem - s nižšími nároky v oblasti všeobecného a obecně odborného vzdělání

H Střední vzdělání s výučním listem

Střední vzdělání s maturitní zkouškou

L0 Střední vzdělání s maturitní zkouškou - odborné, se zahrnutím odborného výcviku

L5 Střední vzdělání s maturitní zkouškou - nástavbové studium

K Střední vzdělání s maturitní zkouškou - všeobecné v oborech gymnázia.

M Střední vzdělání s maturitní zkouškou – odborné (NÚOV, 2007).

Střední školy

Česká republika se řadí mezi země se značnou tradicí učňovského školství. V roce 2000 tvořil podíl žáků nastupujících do 1. ročníků SOU 40%, v dalších letech byl zaznamenán pozvolný pokles až do roku 2009, kdy se poprvé projevil mírný nárůst na 31%. Rozhodování žáků a následný nárůst uchazečů o učební obory bylo výsledkem předchozího období, ve kterém zaměstnavatelé projevovali enormní zájem o vyučené především v technických oborech. Řada podniků se začíná obávat o vývoj počtu vyučených absolventů, situaci v učňovském školství ovlivňuje především demografický pokles populace a následný odliv žáků do maturitních oborů. Z důvodu dlouhodobé preference středního vzdělání s maturitní zkouškou se demografický propad, který se za dva roky přesune ze základních na střední školy, maximální měrou promítne zejména v učňovském školství. „V roce 2006 vycházelo ze základních škol v ČR přibližně 129 000 žáků ve věku 15 let. Pokles počtu přijímaných do oborů středních škol začal v roce 2007, nejmasivnější meziroční propad očekáváme mezi roky 2009 a 2010 (ze středních škol mizí poslední silnější ročníky narozených v letech 1990 a 1991).“ (Hulík, 2009 str. 15)

Faktor poptávky po studijních oborech není určován trhem práce ale poptávkou po maturitním vysvědčení ze strany rodičů a žáků. Školy se v rámci finančního zabezpečení rozhodly pro přijímání žáků do maturitních oborů bez přijímacích zkoušek. Této možnosti využívají žáci s horším prospěchem, často je však studium maturitního oboru nad jejich síly a ukončují předčasně studium s pocitem selhání. Jak uvedla poslankyně Marta Semelová (Parlament ČR, 1995-2011) na rozpravě k senátnímu návrhu na zrušení státních maturit: *“ Jestli by nebylo vhodnější cílevědomě usilovat o obnovení prestiže odborného a učňovského školství včetně jeho zakončení, tedy výučního listu. Každý prostě nemůže mít maturitu, ale může být vynikajícím řemeslníkem, člověkem, který je špičkou ve svém oboru. Na obnově jména našeho učňovského školství musí spolupracovat ministerstvo školství, kraje, základní a střední*

školy, podniky, firmy, ale také média. Musí se řešit i financování škol, ale také otázka úrovně základní školy, na niž střední školy navazují. “

Tyto aspekty vedly k organizování informačních kampaní, podpoře studijních oborů formou stipendií a jiných výhod. Například jmenujme rozsáhlý projekt Českých drah: **Stipendijní program ČÉDés**, který je zaměřen na podporu vybraných oborů a škol formou vyplácení stipendií. V břeclavském regionu patří mezi vybrané školy: Střední odborná škola průmyslová Edvarda Beneše a Střední odborné učiliště Břeclav, obory: **Elektrotechnika** – Elektrická trakce v dopravě a **Provoz a ekonomika dopravy** – Logistika.

Také Rada Jihomoravského kraje rozhodla v souladu s Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Jihomoravského kraje, že vybrané střední školy zřizované Jihomoravským krajem mohou od 2. pololetí školního roku 2009/2010 poskytovat prospěchová stipendia žákům ve vybraných oborech vzdělání. Poskytování prospěchových stipendií se týká níže uvedených oborů vzdělání a středních škol:

Tab. 2 Přehled oborů

KOV	obor	škola
23-55-H/01	Klempíř - stavební výroba	SOŠ průmyslová Edvarda Beneše a SOU, Břeclav, nábřeží Komenského 1
26-51-H/02	Elektrikář - silnoproud	
26-51-H/02	Elektrikář - silnoproud	SOŠ a SOU, Hustopeče, Masarykovo nám. 1
39-41-H/01	Malíř a lakýrník	
36-67-H/004	Obkladač	

Zdroj : JmK odbor školství

Prospěchová stipendia budou poskytována žákům školy ve výše uvedených podporovaných oborech vzdělání ve výši:

- v 1. ročníku vzdělávání 1500 Kč za pololetí období školního vyučování;
- ve 2. ročníku vzdělávání 2000 Kč za pololetí období školního vyučování;
- ve 3. ročníku vzdělávání 2500 Kč za pololetí období školního vyučování.

Pro získání prospěchového stipendia musí žák splnit následující podmínky:

- musí se vzdělávat v podporovaném oboru vzdělání alespoň po dobu posledních dvou měsíců hodnoceného pololetí;

- nesmí mít v hodnoceném pololetí žádnou neomluvenou účast ve vyučování;
- musí splnit kritérium průměrného prospěchu za hodnocené pololetí, přičemž v žádném z povinných předmětů nesmí být dosažený klasifikační stupeň horší než „dostatečně“.

Průměrný prospěch bude nastaven v intervalu od 2,0 do 3,0 v konkrétních stipendijních řádech jednotlivých středních škol. Hodnotu průměrného prospěchu je možné na konkrétní škole nastavit odlišně pro jednotlivé obory vzdělání, vždy se však jeho hodnota musí pohybovat v intervalu od 2,0 do 3,0. Na některých školách může být podmínkou pro přidělení stipendia i hodnocení chování žáka stupněm „velmi dobré“.

Prospěchová stipendia budou vyplácena v obdobích následujících po vyhodnocení splnění výše uvedených podmínek.

Informace o poskytování stipendií na konkrétních školách jsou poskytovány výše uvedenými školami (Jmk, 2011).

Změna soustavy vzdělávacích programů

Měnicí se ekonomické podmínky trhu způsobují rozdílný vývoj nabídky školního vzdělávání, nabídky pracovních možností absolventů a vývoj poptávky ze strany zaměstnavatelů. Absolventi vstupují na trh práce za jiných podmínek trhu práce, než za jakých si vybírali své studium a budoucí uplatnění. Tato časová prodleva, daná délkou vzdělávacího cyklu, může mít zásadní dopad na uplatnění absolventů (RYŠKA, 1997), z čehož plyne, že pro zajištění trvalého rozvoje ekonomiky i celé společnosti je potřebné, aby vzdělávací sféra v dostatečné míře reagovala na měnící se ekonomické i sociální podmínky. Místo konkrétních kvalifikačních požadavků na povolání, jejichž osvojení bylo dříve základním předpokladem získání zaměstnání, se do popředí dostává široce pojatá příprava v co nejširším spektru povolání. Pracovní síla vstupující na trh práce by měla již v rámci vzdělávacího procesu být připravována k její dobré uplatnitelnosti, schopnosti pružně se adaptovat na nové podmínky, reagovat na nové tendence a trendy a připravenosti dále se rozvíjet a vzdělávat. (Kofroňová, 2006)

2.2 Bílá kniha - Národní program rozvoje vzdělávání v České republice

Potřeba změny soustavy vzdělávacích programů se projevila ihned po listopadu 1989, kdy si školy začaly vytvářet vlastní vzdělávací programy. Poradenskou a koordinační pomoc jim poskytli pracovníci Výzkumného ústavu odborného školství (VÚOŠ), kteří iniciovali vznik nových vzdělávacích programů. Tato snaha vyústí v roce 2001 vydáním Bílé knihy (dále BK) – Národního programu rozvoje vzdělávání v České republice (ČR). „*Bílá kniha je pojata jako systémový projekt, formulující myšlenková východiska, obecné záměry a rozvojové programy, které mají být směrodatné pro vývoj vzdělávací soustavy ve střednědobém horizontu. Má se stát závazným základem, z něhož budou vycházet konkrétní realizační plány rezortu, s přesahem do širší sféry vzdělávání, jak je předpokládají zákony o školství a vládní strategické plánování sociálně ekonomické plánování sociálně ekonomického rozvoje*“. (MŠMT, 2001 str. 7).

BK přináší novou koncepci vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v ČR – tzv. kurikulum¹ a následné zahájení kurikulární reformy. **Kurikulum** zahrnuje vzdělávací programy, projekty, plány, průběh studia a jeho obsah, dále také plánování a hodnocení vztahující se ke škole. Je považováno za prostředek celoživotního vzdělávání člověka, které kromě poskytování znalostí a dovedností formuje také jeho životní postoje a názory. Kurikulární nebo také školská reforma znamená zásadní změnu koncepce kurikula a kurikulární politiky. (PRŮCHA, 2003)

2.2.1 Realizace školské reformy

Přestože reforma školství probíhá již od roku 2001, veřejnost nejeví o její realizaci větší zájem. Naopak změn, o které se reforma pokouší, se spíše obává a pokládá je za zbytečné. Mezinárodní srovnání však ukazují, že jsou nutné. Jeden z důvodů proč tomu tak je spočívá v nedostatečné informovanosti a propagaci školské reformy směrem k pedagogické i široké veřejnosti. K závěru, že o správnosti současné školské reformy je přesvědčena jen malá část učitelů a rodiče o ní nemají dostatek informací, dochází v průzkumu, realizovaném dotazníkovým šetřením, (KARTOUS, 2006) a (STEN/MARK, 2009).

---

¹ Součástí školského zákona se tato koncepce stala 1.1.2005, kdy vyšel v platnost nový školský zákon.

Co je hlavním cílem školské reformy?

Školská reforma by měla zefektivnit, zpřístupnit a přizpůsobit vzdělávací proces potřebám člověka 21. století. Proto se hlavním cílem vzdělávání stává rozvoj těch životních dovedností, které jsou pro dnešní svět klíčové - např. umět se učit, komunikovat, umět řešit problémy, umět spolupracovat s ostatními, nést za své jednání a chování odpovědnost apod. Tyto široce využitelné vědomosti, dovednosti a osobnostní vlastnosti umožňují uplatnění v širokém spektru povolání, rychlou rekvalifikaci, adaptaci na změny, což by se mělo projevit v produktivitě práce, v zaměstnanosti a v konkurenceschopnosti na evropském trhu práce. Základem pro nové pojetí vzdělávání musí být příznivé prostředí pro vzdělávání a motivace k učení jako celoživotní nezbytnosti. Aby každý, kdo pocítí potřebu dále se vzdělávat, mohl navázat na své předchozí vzdělávání, aniž by se musel vracet nebo začínat znovu od začátku. (MŠMT, 2001)

Podpora školské reformy

Předpokladem pro realizaci záměrů uvedených v BK byl vznik ústředního zastřešujícího dokumentu **Státní program vzdělávání pro děti a mládež od 3 do 19 let** (MŠMT, 2001 str. 91), na který měly navazovat nově vytvářené rámcové vzdělávací programy pro jednotlivé úrovně a obory vzdělávání. Místo toho vzniká velké množství koncepčních a strategických dokumentů, které nemají jednotná východiska. Každá reforma může být úspěšná jen za splnění určitých předpokladů, jak uvádí autoři BK (2001 str. 87): *„Pro zabezpečení nutných změn vzdělávací soustavy je nezbytná finanční a politická podpora státních a samosprávních orgánů, podniků, občanské společnosti, médií a jednotlivců. Konkretizací této podpory je požadavek, aby došlo k postupnému nárůstu veřejných výdajů na vzdělávání tak, aby se vyrovnaly s ostatními vyspělými zeměmi a dosáhly 6 % hrubého domácího produktu.“*

Přehled reality plnění požadavku finančního zabezpečení je patrný z tabulky uvedené v Analýze (2009 str. 11).

Tabulka 1. Česká republika – podíl výdajů na vzdělávání z HDP (v %)

Rok	% HDP
2001	4,2
2002	4,4
2003	4,5
2004	4,4
2005	4,4
2006	4,4
2007	4,3

Zdroj: Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy České republiky v roce 2006 a 2007.

Ačkoli období realizace Bílé knihy bylo obdobím ekonomického růstu a prosperity, nepodařilo se navýšit výdaje na vzdělávání na plánovaných 6 % HDP. „Nárůst výdajů na vzdělávání ze 4,1 % HDP v roce 2000 na 4,5 % v roce 2006 zejména s ohledem na absolutní vzestup ve stálých cenách lze pokládat za relativní úspěch, i když zdaleka nedosahuje proporci výdajů některých vyspělých zemí, které naopak např. ve výsledcích vzdělávání nedosahují české úrovně. (KOTÁSEK, 2009) Podle Analýzy naplnění cílů Národního programu rozvoje vzdělávání v České republice (Bílé knihy) v oblasti předškolního, základního a středního vzdělávání z roku 2009 (dále jen Analýza) může za celkovou situaci při realizaci reformy především fakt, že: „Za necelých osm let od přijetí BK se v úřadu MŠMT vystřídalo šest různých ministrů, vedených pěti různými předsedy vlády, kteří vždy vedli vládu s menšinovou nebo jen malou podporou. Jakákoli opatření, která jsou vnímána veřejností jako kontroverzní (např. zrušení víceletých gymnázií), nemohla být realizována.“ (Analýza, 2009)

2.2.2 V současné době aktuálně diskutované plány změn v základním a středním vzdělávání

Zařazení této podkapitoly navazuje na současnou diskusi politických činitelů k realizaci některých plánů uvedených v BK, především v oblasti zkvalitňování vzdělávání přijetím zákona o státních maturitách a problematice rušení osmiletých gymnázií.

Zvýšení podílu populace dosahující úplné střední vzdělání s maturitou

„Stoupající nároky individuálního, společenského i pracovního života vyžadují, aby stále více mladých lidí získávalo vyšší úroveň kompetencí. Cestou k tomu je mj. i zvyšování podílu mladých lidí z příslušného populačního ročníku, kteří dosáhnou úplného středního všeobecného nebo odborného vzdělání (s maturitou) v různých formách studia, postupně až na 75%“ (MŠMT, 2001 str. 89). „Tyto ukazatele byly naplněny. Účast na středním vzdělání s maturitou dosáhla ve školním roce 2006/2007 73 % , přičemž cílová participace stanovená v Bílé knize byla 75 %.“ (Analýza, 2009 str. 15). Z uvedených výsledků by se dalo vyvodit, že tento plán je splněn. S narůstající kvantitou však klesá její kvalita. Velký podíl na vzniku této nepříznivé situace má celkový demografický pokles populace a tzv. normativní systém financování škol podle počtu žáků. Školy jsou v situaci, kdy v rámci finančního zabezpečení bojují o každého žáka a na maturitní obory přijímají i žáky s horším průměrem. Úroveň středních škol klesá. Ke stejnému názoru se také přiklání ministryně Semelová slovy: „Dnes, v době, kdy je nedostatek uchazečů, bojují školy o žáky a nezdědka jsou přitom nuceny se jim přímo podbízet, snižovat nároky při jejich přijímání v průběhu samotného studia i při jeho ukončování. Své požadavky přizpůsobují tak, aby žák nějak prošel a škola nepřicházela s jeho odchodem o finance.“ (Parlament ČR, 1995-2011).

Dvouúrovňová společná část maturity

Jedním z možných opatření, jak umožnit srovnání dosažených vědomostí a dovedností u žáků maturitních oborů, je do nedávna nerealizovaný záměr, uvedený v BK, dvouúrovňové společné části maturity. *„To také snižuje informační hodnotu maturitního vysvědčení jak pro potřeby vysokých škol, tak pro potřeby zaměstnavatelů. Vzhledem k tomu, že maturitní zkoušku bude vykonávat vyšší podíl různorodé populace, která absolvovala různé typy vzdělávacích programů, bude nutno diferencovat výstupní požadavky, ovšem při zachování jejich srovnatelnosti“ (MŠMT, 2001 str. 52).* Konkrétně vytvořením dvouúrovňové společné části maturitní zkoušky podle volby žáka, kdy budou žákům nabídnuty v rámci povinných zkoušek dvě úrovně obtížnosti (základní a vyšší). Příprava maturitních zkoušek probíhá již od roku 2000, přesto se konečné rozhodnutí o konání „Státních maturit“ neustále odkládalo. Zde se opět promítá již zmiňovaná nedostatečná informovanost veřejnosti a nedostatečná připravenost

projektu. Zavádění státních maturit tak dlouhodobě doprovázejí pochyby a protesty a to jak ze strany studentů, tak učitelů. Přesto se konečně na podzim 2010, na popud ministra školství Dobeše, uskutečnila generální zkouška státních maturit. Oponentem zavedení maturit je poslanec Chládek, který považuje státní maturity za předražené, netransparentní a nepřipravené a proto předložil v prosinci senátu návrh na jejich zrušení, senát jej přijal. Státní maturity byly tedy opět ohroženy. Vláda ovšem tento návrh nepodpořila a nyní by nemělo konání státních maturit již nic stát v cestě. „*V dubnu začnou praktické zkoušky, které si připravují jednotlivé školy. Společné ústní maturity se budou konat od 2. do 27. května, od 30. května do 7. června pak budou maturanti psát testy a písemné práce. Do 17. června musí ministerská organizace CERMAT (Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání), která zkoušku chystá, poslat školám výsledky. Studenti musí pak nejpozději do 20. června dostat maturitní vysvědčení.*“ (ČTK, 2011). Závěrem uvádím slova ministra školství Dobeše z rozpravy k senátnímu návrhu na zrušení státních maturit, která zazněla směrem ke studentům. „*Jestliže se o státní maturitě rozhodlo, jestliže proběhla generálka, tak přišlo něco, co mě tedy překvapilo, a to je změna studentů. Já jsem čekal, že se možná budou bouřit, budou demonstrovat, a oni udělali přesně opak - oni se rozhodli učit, věděli, že se jim nesleví, že neklesne náročnost a že nezbude nic jiného, než objektivně ukázat kvalitu svého vzdělání. Ta změna je možná to nejsilnější, co já v tuto chvíli cítím, pro to, abych řekl, že je to správný krok, kudy jdeme.*“ (Parlament ČR, 1995-2011)

Rušení některých osmiletých gymnázií

„*Rozhodující změnou v základní škole je podstatné posílení jejího 2. Stupně, ke kterému dojde v důsledku postupného rušení 6 a 8letých vzdělávacích programů gymnázií. Do jejich prvních ročníků by neměli být žáci přijímáni od roku 2002.*“ (MŠMT, 2001 str. 28). Rušení osmiletých gymnázií se opět v dnešní době dostalo do popředí zájmu všech zainteresovaných stran, když se ministr školství Josef Dobeš dohodl s hejtmany jednotlivých krajů, že do výběrových škol bude chodit pouze pět procent populačního ročníku. Argumenty ministra Dobeše korespondují také se zjištěními provedenými Matějů a kol. (2010 stránky 147-8) v kapitole Přidaná hodnota víceletých gymnázií ve světle dostupných datových zdrojů. „*Provedené analýzy ukázaly, že o studium na víceletém gymnáziu se uchází (a následně na ně nastupuje)*

řada žáků s průměrnými i podprůměrnými výsledky a že řada talentovaných žáků o studium na víceletém gymnáziu naopak neusiluje. Dále uvádí že ...víceleté gymnázium nepřispívá více než základní škola v kombinaci se čtyřletým gymnáziem k rozvoji kompetencí žáků v základních oborech vzdělávání... a že ...základní předpoklady spojované s úlohou víceletých gymnázií nejsou naplněny... Nicméně přestože jsou tato zjištění vážná, je potřeba dalších tvrzení, která by tato zjištění potvrdila. Pokud se prokáže jejich relevantnost a následně se přikročí k eliminaci diferenciaci na 2. stupni povinného vzdělávání, bude potřeba pro tak závažné rozhodnutí nejprve připravit podmínky. Nedostatečná připravenost pro tak závažný krok vyústila k opětovnému nepřijetí tohoto návrhu jak ze strany rodičů a žáků, tak i pedagogů a starostů regionů. Podle jejich názoru byl postup úředníků veden od stolu a nikoli ze znalosti problematiky v dané lokalitě. Jen pár dní na to využil hejtman Jihomoravského kraje Michal Hašek „právo možnosti pozastavit rozhodnutí rady.“ Přislíbil nové řádné prozkoumání situace s tím, že hlasy dostanou všichni zainteresovaní. Dále uvedl, že tento krok neznamena ustoupení kraje od chystané optimalizace středního školství, všechny změny se však napříště budou projednávat v širším fóru a to v zastupitelstvu. (Šimák, 2011). V břeclavském regionu se toto opatření mělo týkat Gymnázia T. G. Masaryka v Hustopečích.

2.2.3 Popis RVP a ŠVP

Realizace zavedení RVP do škol od MŠ až po střední školy, které přinesla v oblasti regionálního školství v roce 2005 kurikulární reforma, se ve středním odborném školství projevila naplno v roce 2009 a bude dotažena do konce v roce 2012, kdy již také budou střední školy opouštět první absolventi, kteří se vyučovali podle nových vzdělávacích programů.

Kurikulární dokumenty jsou tvořeny na dvou úrovních: **Státní**, v podobě Národního programu vzdělávání a rámcových vzdělávacích programech (RVP) a **školní**, v podobě školních vzdělávacích programů (ŠVP). Nový systém tvorby vzdělávacích programů je pouze jedním z článků kurikulární reformy. Dalším je změna vlastního procesu výuky, její modernizace s cílem zlepšit kvalitu vzdělávání a připravenost žáků na život v 21. století.

RVP – specifikují obecně závazné požadavky pro jednotlivé stupně a obory vzdělávání, tzn. zejména výsledky vzdělávání, kterých má žák v závěru studia dosáhnout, obsah vzdělávání vymezují tzv. „rámce“ pro návrhy učebních plánů a formulace pravidel pro tvorbu ŠVP.

Pro každý obor vzniká samostatný RVP a zároveň se redukuje původních 800 oborů na cca 275 širěji koncipovaných oborů. Rámcové vzdělávací programy pro odborné školy jsou proto připravovány postupně v Národním ústavu odborného vzdělávání a jejich schvalování probíhá v několika fázích.

Rámcové vzdělávací programy už vydané (schválené)

1. vlna (červen 2007): 61 RVP - školy začínají učit podle ŠVP nejpozději od 1. září 2009
2. vlna (květen 2008): 82 RVP - školy začínají učit podle ŠVP nejpozději od 1. září 2010
3. vlna (květen 2009): 82 RVP - školy začínají učit podle ŠVP nejpozději od 1. září 2011
4. vlna (duben 2010): 49 RVP - školy začínají učit podle ŠVP nejpozději od 1. září 2012 (8 RVP pro obory vzdělání v konzervatoři kategorie M, P) (MŠMT, 2001)

Tyto RVP nahrazují stávající učební dokumenty a centrální osnovy. Školy mají větší prostor profilovat se a tím se odlišit od jiných škol, formulovat vlastní představy o podobě vzdělávání na své škole, lépe spolupracovat při mezioborovém vzdělávání, přizpůsobovat se potřebám zaměstnavatelů. Vzdělávání je chápáno jako příprava žáků pro reálný život v rychle se měnící společnosti (osvojování vědomostí ale hlavně dovedností, utváření osobnosti, hodnot a vztahů k ostatním lidem a společnosti, motivace k celoživotnímu učení a tím větší schopnosti se uplatnit na trhu práce). Namísto encyklopedických vědomostí se orientují na tzv. klíčové kompetence žáků, jako je schopnost řešit problémy, spolupracovat, nést zodpovědnost, na komunikaci v českém i v cizím jazyce, práci s počítačem či chuť dále se učit. Koncepce odborného vzdělávání vychází z principů demokratické společnosti, z potřeb současné doby a žáků s cílem větších možností pracovního uplatnění u absolventů v globalizujícím se světě. Velmi důležitá je systematická spolupráce se zaměstnavateli a sociálními partnery. (MŠMT, 2008)

„Vzdělávání vymezené v RVP odborného vzdělávání vychází ze čtyř cílů vzdělávání pro 21. století formulovaných komisí UNESCO (tzv. Delorsovy cíle)²:

učit se poznávat

učit se jednat

učit se žít společně

učit se být“ (Horká, 2000 str. 14)

Ve vzdělávacím obsahu RVP je učivo chápáno jako prostředek k osvojení činnostně zaměřených očekávaných výstupů, které se postupně propojují a vytvářejí předpoklady k účinnému a komplexnímu využívání získaných schopností a dovedností na úrovni klíčových a odborných kompetencí.

Klíčové kompetence – zahrnují takové vědomosti, dovednosti, postoje a hodnoty, které jsou nezbytné pro osobní rozvoj jedince, jeho aktivní zapojení do společnosti a pracovní uplatnění. Jejich univerzálnost pro různé situace by měla přispět k větší flexibilitě vykonávat rozličné odborné úkoly nebo bez větších problémů měnit v budoucnu různé profese. Rozvíjet klíčové kompetence lze prostřednictvím všeobecného i odborného vzdělávání ale také prostřednictvím různých dalších aktivit doplňujících výuku, kterých se žáci sami aktivně účastní. (MŠMT, 2008)

V etapě základního a středního vzdělávání jsou za klíčové považovány:

- *kompetence k učení*
- *kompetence k řešení problémů*
- *kompetence komunikativní*
- *kompetence sociální a personální*
- *kompetence občanské*
- *kompetence pracovní* (Kašparová, 2008 str. 50)

Odborné kompetence – jsou úzce svázány s konkrétním oborem vzdělávání, vyjadřují profesní profil absolventa oboru vzdělávání. Jedná se o soubor odborných vědomostí, dovedností, postojů a hodnot potřebných k vykonávání určitého povolání nebo skupiny příbuzných povolání. (MŠMT, 2008)

---

² *Učení je skryté bohatství*. Zpráva mezinárodní komise UNESCO „Vzdělávání pro 21. století“. Praha, Pedagogická fakulta UK, Ústav výzkumu a rozvoje školství 1997.

Školní vzdělávací programy

ŠVP je učební dokument, který si každá základní a střední škola v České republice vytváří, aby realizovala požadavky rámcového vzdělávacího programu (RVP) pro daný obor vzdělávání. Legislativně je zakotven v zákoně číslo 561/2004 Sb. (ZÁKON, 2008)

Úkolem ŠVP je stanovit hlavní vzdělávací priority a vzdělávací strategie školy, konkretizovat učební plán, specifikovat vzdělávací obsah RVP do ŠVP a následně do jednotlivých předmětů, vymezit jak plánovat výsledky vzdělávání, realizace klíčových kompetencí a aplikace průřezových témat. ŠVP jsou zpracovány s ohledem na žáky, zaměření, záměry rozvoje a vzdělávací podmínky školy, možnosti učitelů, potřeby regionálního trhu práce, potřeby a zájmy žáků a jejich rodičů. Tvorba ŠVP byla dlouhodobou a náročnou činností po stránce odborné, organizační, časové i finanční. Nejdůležitější byla motivace učitelů, kteří se snažili přispět k zefektivnění a zlepšení vzdělávacího systému. Ze začátku bylo omezené množství materiálů, osob, škol či institucí, na které se škola mohla obrátit o radu a tvorba ŠVP byla prací, na kterou zatím učitelé nebyli speciálně připravováni, postupně však získávali potřebné dovednosti a zkušenosti. (VÚP, 2007)

Podpora plošného zavádění ŠVP v odborném vzdělávání je díky předchozím zkušenostem pedagogů a zainteresovaných institucí se zaváděním ŠVP na základních školách již lépe připravena. Školy se mimo jiné mohou zapojit do nového projektu Kurikulum S, který navazuje na ověřování školních vzdělávacích programů (ŠVP), uskutečněné v rámci předchozího projektu Pilot S (2005-2008)³. „*Kurikulum S - Podpora plošného zavádění školních vzdělávacích programů v odborném vzdělávání je tříletý národní projekt, který realizuje MŠMT ve spolupráci s Národním ústavem odborného vzdělávání jako partnerem. Projekt navazuje na Je financován z ESF a státního rozpočtu ČR a potrvá do března 2012.*“ (NÚOV, 2008). Hlavní náplní a cílem projektu je bezplatná pomoc pedagogickým pracovníkům středních škol při tvorbě a zavádění ŠVP formou konzultací, seminářů a workshopů. Pomáhá a podporuje při různých formách spolupráce mezi školami a sociálními partnery, tyto formy spolupráce monitoruje a prezentuje příklady „dobré praxe.“

---

³ Pilot S

„Všechny reformy a změny ve středním odborném školství směřují k nastavení co nejoptimálnější soustavy středních škol z pohledu nabízené a realizované vzdělávací nabídky tak, aby odpovídala potřebám a hlavně požadavkům trhu práce v regionálním i celostátním měřítku“. (Analýza, 2009 str. 3)

3 Břeclavský region

Břeclavský region se rozkládá v jižní části Jihomoravského kraje. Tento kraj lužních lesů, sněhobílých skal, vinic a polí má bohatou historii, četné památky, lidové tradice a dva světové unikáty chráněné UNESCO. V okrese převažuje nížinaté území rozkládající se v oblasti Středomoravských Karpat, Dolnomoravského úvalu a Dyjsko-svrateckého úvalu, kterým protékají řeky Jevišovka, Jihlava a Svratka. Nejvýše položeným bodem Středomoravských Karpat je vrch Děvín v CHKO Pálava s nadmořskou výškou 554 metrů a nejnižše položeným bodem je soutok Moravy a Dyje v katastrálním území Lanžhot se 149 metry nadmořské výšky. Soustava rybníků, trvale využívaných k chovu ryb, s celkovou rozlohou přes 1 000 ha se rozkládá na území národní přírodní rezervace Lednické rybníky. Jižní hranici okresu tvoří státní hranice s Rakouskem a jihovýchodní státní hranice se Slovenskem. V rámci kraje sousedí od západu k východu s okresy Znojmo, Brno-venkov, Vyškov a Hodonín.

Celkovou plochu břeclovského regionu tvoří 1038 km², z čehož se 67,4 % využívá jako zemědělské pozemky s 76,4 % orné půdy, ostatní pozemky tvoří 32,6 %, z toho je 52 % lesů. Rozlohou se řadí na čtvrté místo mezi sedmi okresy Jihomoravského kraje. Především díky velmi příznivým půdním a klimatickým podmínkám má zde zemědělství, zaměřené na pěstování obilovin, okopanin, teplomilné zeleniny, ovoce a vinné révy, bohatou tradici. Současným trendem je obnova vinic, které se pěstují na výměře 8 751 ha a jsou spjaty s dlouholetou tradicí vinařství. Průmysl je zde zastoupen především kovodělný, gumárenský, chemický, strojírenský, polygrafický a potravinářský. Významná je těžba šterkopísků, vápence, hlín, zemního plynu a ropy.

V regionu se třemi Správními obvody (Břeclav, Hustopeče a Mikulov) je 63 obcí s celkovým počtem obyvatel 113 171. Školství zastupuje 79 mateřských škol, 48 základních škol, 5 gymnázií, 7 středních škol, 2 střední odborná učiliště (příloha č.4) a 1 vysoká škola. Většina školských, zdravotnických, kulturních a sportovních zařízení je soustředěna především ve městech Břeclavi, Hustopečích, Mikulově a Velkých Pavlovicích.

Trh práce je soustředěn v hustopečském a břeclovském správním obvodě, především díky poloze měst ležících u dálnice D2 a železniční trati mezi Brnem a Břeclavi, která usnadňuje dojíždění za prací do okolních lokalit, především pak do Brna. Napojení silniční a železniční dopravy na mezinárodní komunikační síť také kladně ovlivňuje rozvoj podnikatelských aktivit. V registru ekonomických subjektů je zapsáno

23 830 podnikatelských subjektů. Z toho 83,7 % tvoří fyzické osoby a 16,3 % právnické osoby. Podle odvětví činnosti se na celkovém počtu podílí podniky zabývající se průmyslovou činností 13,7 %, stavební podniky 12,2 %, zemědělské podniky 17,2 %, nejvíce však podniky zabývající se službami: 56,9 %. Zastoupení podniků zabývajících se službami ovlivňují především přírodní zajímavosti, klimatické podmínky, řada historických památek a možnosti kulturního vyžití, které lákají velký počet turistů k návštěvě zdejšího kraje. Dále také spolupráce příhraničních částí okresu s obcemi Dolního Rakouska v pořádání společných kulturních akcí, budování dopravní infrastruktury a v ochraně životního prostředí. (ČSÚ)

3.1 Střední školy v břeclavském regionu

V této kapitole se zaměřím na popis jednotlivých středních škol působících v břeclavském regionu, za použití informací z internetových stránek SŠ a z dat získaných přímo u Krajského úřadu Jihomoravského kraje, Odboru školství.

Střední školy jsou rozděleny podle zřizovatele na dvě skupiny: Veřejné a soukromé (církevní střední školy se v daném regionu nevyskytují). Pod pojmem veřejné školy jsou zahrnuty střední školy zřizované krajem, obcí, státní správou ve školství, nebo jiným orgánem státní správy, zastoupené v regionu 6 středními školami a 5 gymnázii. Soukromé školy v regionu zastupují 3 střední školy.

Pro síť středních škol je důležité jejich územní rozmístění. Školy by měly mít z důvodu dostupnosti středoškolského vzdělání pro všechny skupiny obyvatelstva přiměřeně velkou spádovost a také dostatečnou rozmanitost. Na druhou stranu není potřeba, aby několik škol s podobnou strukturou středoškolských oborů duplicitně obsluhovalo daný region. Střední školy v regionu jsou rozmístěny ve větších městech všech tří Správních obvodů Břeclavska, Hustopečska a Mikulovska, s největším zastoupením v okolí Hustopečí a Břeclavi.

3.1.1 Gymnázia

1. Městské víceleté gymnázium Klobouky u Brna, Vinařská 29

„Historie školství je bohatá, její vývoj šel ruku v ruce s vývojem lidské společnosti. Odrážely se v ní všechny změny a události. Kloboucká škola patřila díky kvalitním učitelům, kteří zde působili, k nejlepším v regionu. Dokázala ve své historii realizovat smělé myšlenky, které vysoko povznesly úroveň klobouckého školství. Ať už to bylo před 100 lety otevření měšťanské školy - jedné z prvních na okrese, nebo získání právní subjektivity - vůbec první na okrese, či zřízení víceletého gymnázia. Snad i budoucí pokolení bude moci připsat do této historie stránky, za něž se nebude muset stydět.“

<http://www.gymklob.info>

Škola vyučuje žáky pouze v osmiletém studijním programu, podle nového ŠVP - **Svět poznání.**

79-41-K/81 Gymnázium

2. Gymnázium, Mikulov, Komenského 7

Mikulovské gymnázium bylo založeno v roce 1631 kardinálem Františkem Ditrichštejnem, tehdejším majitelem mikulovského panství. Mikulovská škola se stala prvním ústavem svého druhu ve střední Evropě. Na mikulovském piaristickém gymnáziu působila řada vynikajících profesorů a studentů, z nichž mezinárodního věhlasu dosáhli zejména Josef von Sonnenfels, který se zasloužil o zrušení práva útrpného (tortury) v Rakouském mocnářství, a Jan Evangelista Purkyně, nejvýznamnější český přírodovědec 19.století, zakladatel experimentální fyziologie. V devadesátých letech 20.století na škole působili zahraniční lektori i studenti, rozvíjela se spolupráce se zahraničními, zejména dánskými partnery.

<http://www.gymik.cz>

Gymnázium vyučuje podle ŠVP - Osmileté a čtyřleté všeobecné studium - vyšší stupeň a Osmileté všeobecné studium - nižší stupeň.

79-41-K/41 Gymnázium

79-41-K/81 Gymnázium

3. Gymnázium a Jazyková škola s právem jazyk.zkoušky, Břeclav, sady 28.října 1

České reformní reálné gymnázium v Břeclavi bylo zřízeno rozhodnutím ministerské rady z května roku 1919. Škola začala vyučovat ve třech třídách až 163 žáků. Takový byl mezi českou mládeží o české vzdělání zájem. Vyučování začalo 15. září 1919 se třemi profesory, jedním ředitelem a 163 žáky ve druhém patře německé Chlapecké občanské školy. Během let prožila škola mnoho změn. V roce 1924, kdy z budovy odešla německá škola a rozrostl se profesorský zbor i třídy, mohlo na škole studovat přes 400 studentů. První maturanti opustili školu v červnu 1925. Počátkem roku 1938 se do budovy gymnázia opět vrací německá škola. Naposledy se zde maturovalo v roce 1942. Obnova české školy byla zahájena hned po válce, ale úplného obnovení se dočkala až po listopadových událostech roku 1989.

Gymnázium vyučuje podle ŠVP - Osmileté a čtyřleté všeobecné studium - vyšší stupeň a Osmileté všeobecné studium - nižší stupeň.

79-41-K/41 Gymnázium

79-41-K/81 Gymnázium

4. Gymnázium T.G. Masaryka, Hustopeče

„Gymnázium T.G. Masaryka bylo zřízeno výnosem Ministerstva školství a národní osvěty 14. října 1919. 7. března 1990 byl Gymnázium propůjčen čestný název Gymnázium T.G. Masaryka.“ Budova Gymnázia, která byla postavena v roce 1910 sloužila jako okresní c. k. hejtmanství, později jako budova Okresního národního výboru Hustopeče a v roce 1967 jako gymnázium. Gymnázium zabezpečuje čtyřleté a víceleté studium v 12 třídách s 337 žáky. Kromě přípravy studentů pro studium na vysokých školách, mohou v rámci nepovinného předmětu vykonat státní zkoušku v psaní na PC a státní zkoušku z jazyka anglického a německého. www.gymhust.cz

Gymnázium vyučuje podle ŠVP - Osmileté a čtyřleté všeobecné studium

79-41-K/41 Gymnázium

79-41-K/81 Gymnázium

5. Gymnázium Velké Pavlovice

Gymnázium Velké Pavlovice je vedena od 1. září 1996 nejdříve jako státní škola. Od 1. července 2004 je zřizovatelem Město Velké Pavlovice. Kapacita školy je 360 žáků.

Výuka probíhá v osmiletém a čtyřletém studijním programu podle učebních plánů pro gymnázia.

79-41-K/41 Gymnázium

79-41-K/81 Gymnázium

Školu navštěvují žáci z 31 obcí okresů Břeclav, Hodonín, Brno venkov (Bořetice, Brumovice, Břeclav, Čejkovice, Čejč, Dolní Bojanovice, Hodonín, Hustopeče, Klobouky u Brna, Kobylí, Kostice, Kyjov, Ladná, Moravská Nová Ves, Moravský Žižkov, Mutěnice, Němčičky, Podivín, Přitluky, Prušánky, Rakvice, Starovičky, Tvrdonice, Valtice, Velké Bílovice, Velké Němčice, Velké Pavlovice, Vranovice, Vrbice, Zaječí, Žabčice).

Úspěšnost studentů v přijímacím řízení na vysoké školy se pohybe v uplynulých šesti letech mezi 85 – 95 %.

Gymnázium Velké Pavlovice, spolupracuje s Gymnáziem Senica na projektech i s účastí středních škol Rakouska. Velmi dobrá je zde přístupnost vlakového a autobusového spojení. Autobusová zastávka je umístěna přímo u budovy gymnázia.

3.1.2 Soukromé střední školy

1. Soukromá střední odborná škola Břeclav s.r.o.

Soukromá škola byla zařazena do sítě škol 23. června 1997. Nabízí studijní i učební obory. <http://www.ssos-bv.com>

Denní studium - čtyřleté studijní obory - zakončené maturitní zkouškou i výučním listem.

28-42-L/012 Chemik operátor - průmyslová chemie – nový obor

69-41-L/01 Kosmetické služby

Denní studium - čtyřleté studijní obory - zakončené maturitní zkouškou

78-42-M/006 Přírodovědné lyceum - nový obor

Nástavbové studium - denní studium (2 roky) nebo dálkové studium (3 roky)
64-41-L/524 Podnikání - navazuje na obory středního vzdělání s výučním listem
(zakončeno maturitní zkouškou)

Tříleté učební obory - denní studium - ukončené výučním listem

34-52-H/001 Tiskař na polygrafických strojích - nový obor

65-51-H/01 Kuchař-číšník

69-51-H/01 Kadeřník

2. Soukromá střední průmyslová škola Břeclav, spol. s.r.o. CULTUS

1. září 2008 zahájila výuku na pracovišti v Mikulově – v areálu Gymnázia a SOU Mikulov, kde zájemcům nabízí denní i individuální studium oborů:

Propagační výtvarnictví – propagační grafika, Tvarování průmyslových výrobků – průmyslový design a Strojírenství se zaměřením na počítačové technologie nebo obnovitelné zdroje energie.

Dálkovou formou je možno studovat pětiletý obor *Strojírenství*, pro absolventy základních škol a tříletý studijní obor *Provozní technika*.

1. září 2009 je nově otevřeno pracoviště také v Břeclavi, v přízemí „*Domu školství*.“ Výuka je zabezpečena pedagogicky i odborně vzdělanými učiteli a prostředí školy skutečně odpovídá podmínkám soukromé školy.

Propagační výtvarnictví – propagační grafika, Průmyslový design se zaměřením na tvarování průmyslových výrobků, Grafický design se skutečně jedinečnou nabídkou výběru zaměření na propagační grafiku, grafickou úpravu tiskovin, výtvarnictví a aranžování, vědeckou kresbu a ilustraci a grafiku v reklamní praxi.

<http://www.c-agency.cz/cultus>

Denní studium – čtyřleté studijní obory - zakončené maturitní zkouškou

23-41-M/01 Strojírenství

82-41-M/05 Grafický design

82-41-M/04 Průmyslový design

Dálkové studium – čtyřleté studium

23-41-M/01 Strojírenství

23-43-L/506 Provozní technika

2. Soukromá střední odborná škola manažerská a zdravotnická s.r.o.

„Soukromá střední odborná škola manažerská a zdravotnická s.r.o. Břeclav byla založena a zařazena do sítě škol 1. 9. 1993, v roce 1996 změnila právní formu na s. r. o. Škola začínala své působení v roce 1993 v Mikulově a od roku 1994 sídlí v menší historizující budově z meziválečného období na ulici Slovácká 1a, přímo v centru města Břeclav.

Vznik školy s výukou ve 4-letém denním oboru vzdělání **Obchodní manager** byla reakce na tehdejší potřeby trhu práce, na požadavky peněžních ústavů, spedičů, nových podniků a organizací. Potřeba středoškolských absolventů s ekonomickým zaměřením byla stabilizována, a proto byl od školního roku 2005/2006 otevřen 4-letý obor vzdělání **Zdravotnický asistent**. Byla to reakce na změny spojené se vstupem ČR do EU. Tento obor je středoškolským ekvivalentem k oboru všeobecná sestra. Jde o teoreticko-praktické studium, zaměřené na ošetrovatelské, asistentské a administrativní činnosti v zdravotnických zařízeních a zařízeních sociální péče. Absolventi mohou pokračovat ve studiu sesterských oborů na vysokých školách. www.mzbv.cz

63-41-M/033 - Obchodní manager

53-41-M/007 – Zdravotnický asistent

63-41-M/01 - Ekonomika a podnikání (dříve Obchodní manager)

53-41-M/01 – Zdravotnický asistent

3.1.3 Veřejné střední školy

1. Městská střední odborná škola, Klobouky u Brna

Škola v Kloboukách byla ustavena v rámci reorganizace zemědělského a lesnického školství na Moravě, po vzniku Československé republiky, v roce 1920. V letošním roce oslaví 90 let středního odborného školství. Na otázku, jaký účel má hospodářská škola, odpověděl tehdejší ředitel Hamřík takto: "Odborná škola hospodářská má synům rolníků dáti tolik odborného vzdělání, by později jako samostatní hospodáři mohli svoje hospodářství řádně vésti, účelně spravovati a ve veřejném životě platně působiti...". S malou obměnou by tato slova mohla zdůvodňovat

smysl školy dodnes. Během let prošla škola mnoha změnami, jak v prostorách školy, tak i různých oborů. <http://www.sosklobouky.cz>

Denní studium – čtyřleté studijní obory - zakončené maturitní zkouškou

41-41-M/01 Agropodnikání

18-20-M/01 Informační technologie - informatika v ekonomice

63-41-M/02 Obchodní akademie

2. Obchodní akademie, Břeclav

„Vyučování bylo zahájeno dne 24. září 1919. Nový ředitel Josef Řezníček viděl hlavní úkol v tom, aby škola vydatně přispěla k uplatnění českých lidí v hospodářském životě jižní Moravy.“ Od té doby prošla škola různými změnami, od výstavby nové budovy, která byla postavena v moderním funkcionalistickém stylu a patřila k nejkrásnějším veřejným stavbám v Břeclavi, přes těžkou dobu okupace do dnešní podoby. „V roce 1990 se škole vrátil název obchodní akademie. Od roku 2001 začala vydávat ucelenou řadu středoškolských učebnic Podniková ekonomika. Od školního roku 2004/2005 kromě dvou tříd tradičního studijního oboru Obchodní akademie mohou žáci jedné třídy v ročníku studovat také nový obor Ekonomické lyceum. Škola v rámci doplňkové činnosti rozšířila vydávanou řadu středoškolských učebnic ekonomiky a daní o sbírku příkladů s řešením. Výchovně vzdělávací činnost se soustředila na zkvalitnění a modernizaci vzdělávacího procesu s prioritou zvládnutí klíčových a odborných kompetencí, nové maturitní zkoušky, rozvoj ICT gramotnosti a racionalizaci mezipředmětových vztahů. K výraznému zlepšení materiálních a technických podmínek výuky a zaktivizování pedagogického sboru přispěla skutečnost, že Obchodní akademie, Břeclav byla úspěšná při podávání několika velkých projektů financovaných z Evropského sociálního fondu.“ www.oabv.cz

Denní studium – čtyřleté studijní obory - zakončené maturitní zkouškou

63-41-M/02 Obchodní akademie

78-42-M/02 Ekonomické lyceum

3. Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Hustopeče

Původní učňovské zařízení pro výchovu malířů pokojů v Hustopečích u Brna založilo tehdejší Zemské sdružení malířů v Brně v roce 1945. Byla to první škola tohoto druhu na Moravě. V průběhu let se škola několikrát přejmenovala a změnila spravovatele. V roce 2005 je škola zařazena do sítě škol pod názvem Střední odborné učiliště, a po otevření oboru *Veřejnosprávní činnost* se název změnil na Střední odbornou školu a Střední odborné učiliště s platností od 1.9.2006.

<http://www.sou-hustopece.cz/>

Tříleté učební obory - denní studium - ukončené výučním listem

23-51-H01 Strojní mechanik

26-51-H/02 Elektrikář silnoproud

26-51-H/01 Elektrikář

36-52-H01 Instalatér

36-67-H01 Zedník

39-41-H01 Malíř a lakýrník

Denní studium – čtyřleté studijní obory - zakončené maturitní zkouškou

18-20-M01 Informační technologie

6-41-L01 Mechanik elektrotechnik

68-43-M01 Veřejnosprávní činnost

Nástavbové studium – maturitní zkouška i výuční list

64-41-L524 Podnikání - denní i dálková forma

Podporované obory vzdělání

Prospěchová stipendia se poskytují žákům školy, kteří se vzdělávají bez ohledu na formu vzdělávání v následujících oborech vzdělání (dále také podporovaných oborech vzdělání):

Elektrikář – silnoproud 26-51-H/003

Elektrikář – silnoproud 26-51-H/02

Malíř 36-57-H/001

Malíř a lakýrník 39-41-H/01

Zedník 36-67-H/001

Zedník 36-67-H/01

4. SOŠ průmyslová Edvarda Beneše a SOU, Břeclav

Počátky školní budovy, v níž se současná břeclavská průmyslová škola nachází, spadají do roku 1914, kdy zde byla otevřena dvouletá mlynářská škola. Po osvobození byla v Břeclavi nově zřízena střední průmyslová škola. V posledních třiceti letech došlo k přeměnám studijních oborů tak, jak si to vyžadovala hospodářská praxe. V září 1978 byl zaveden studijní obor **Provoz automobilové dopravy** a to si vyžádalo výstavbu autodílny, vybavené roku 1992 moderním testovacím přístrojem. Výrazná přestavba vyučovacích prostor proběhla v letech 1980-1982 a současně byl počátkem 80.let dán do užívání velký dopravní sál tvořený maketou kolejiště. Požadavky hospodářství školy ovlivnily i strukturu studijních oborů ve škole. Nově byly zavedeny obory: **Technická administrativa, Silnoproudá elektrotechnika, Zasilatelství a management silniční a železniční dopravy**. Střední odborná škola průmyslová Edvarda Beneše a Střední odborné učiliště Břeclav (SOŠ a SOU Břeclav) připravuje středoškolsky vzdělané odborníky v oborech:

SOŠP Denní studium – čtyřleté studijní obory - zakončené maturitní zkouškou

26-41-M/01 Elektrotechnika, od 3.ročníku zaměření elektrická trakce, informační technologie, počítačové systémy

23-41-M/01 Strojírenství od 3.ročníku zaměření konstruování s podporou počítače, provoz a údržba vozidel

37-41-M/01 Provoz a ekonomika dopravy LOGISTIKA

SOU Denní studium – čtyřleté studijní obory - zakončené maturitní zkouškou i výučním listem

26-43-L/001 Mechanik elektronik

Tříleté učební obory - ukončené výučním listem

26-52-H/01 Elektromechanik pro zařízení a přístroje

26-51-H/02 Elektrikář-silnoproud

23-51-H/01 Strojní mechanik

23-56-H/001 Obráběč kovů

69-51-H/01 Kadeřník-kadeřnice

36-55-H/001 Klempíř-stavební výroba

Nástavbové studium - maturitní zkouška i výuční list

64-41-L/51 Podnikání

Stipendijní program ČÉDés

Elektrotechnika – Elektrická trakce v dopravě

Provoz a ekonomika dopravy – Logistika

V roce 2005 oslavila škola své 60. výročí. Mnoho absolventů úspěšně vystudovalo a v současné době studuje na univerzitách a vysokých školách.

<http://www.spsbv.cz>

5. Střední odborná škola vinařská a Střední odborné učiliště zahradnické, Valtice

Škola byla založena již 15. listopadu 1873 – tehdy Rolnicko-vinařská škola. *„Vinařská škola je jedinou střední školou v ČR vyučující pravidelně vinohradnickému oboru s maturitou. Za dobu své činnosti vychovala tisíce odborníků tvořící páteř moravského a českého vinařství. V dobách C. a K. mocnářství měla škola evropský význam. Absolvovali ji studenti nejen ze zemí Rakousko-Uherska, ale např. i z Turecka a Ruska. Po připojení Valticka k ČSR v r. 1920 do okupace zde absolvovalo 410 studentů z ČSR, Rakouska a Jugoslávie. V dnešní době má škola vybudované nové školní hospodářství, vinice se sponem 2,5 m a moderní sklepní technologií. Školní vína v posledních letech získávají přední umístění na celostátních výstavách.“*

<http://www.svisv.cz>

Denní studium – čtyřleté studijní obory - zakončené maturitní zkouškou

41-41-M/001 Agropodnikání se zaměřením na agroturistiku

16-01-M/001 Ochrana a tvorba životního prostředí

41-42-M/001 Vinohradnictví

Denní studium - tříleté učební obory - ukončené výučním listem

66-51-H/018 Prodavač, prodavačka květin

41-52-H/001 Zahradník, zahradnice

6. Střední odborné učiliště, Mikulov

Nabízí širokou škálu oborů, mezi kterými mohou žáci v průběhu studia přecházet. Skladba oborů reaguje na potřeby trhu práce mikulovského regionu.

Nástavbové studium - ukončené výučním listem i maturitou

64-41-L/524 Podnikání – ŠVP

Denní studium – čtyřleté studijní obory - ukončené maturitou i výučním listem

66-41-L/01 Obchodník – ŠVP

S výučním listem

29-54-H/01 Cukrář – ŠVP

65-51-H/01 Kuchař – číšník – ŠVP

23-51-H/01 Strojní mechanik – ŠVP

Nižší střední odborné vzdělání

65-51-E/01 Ubytovací a stravovací služby – ŠVP Kuchařské práce

41-55-E/01 Opravářské práce – ŠVP opravářské práce

29-51-E/01 Potravinářská výroba – ŠVP Cukrářské práce

78-62-C/002 Praktická škola dvouletá

www.sou-mik.cz

4 Trh práce, nezaměstnanost

Konec dvacátého století přinesl naší společnosti prudký rozvoj vědy a techniky, vznikaly nové vědní obory – kybernetika, teorie informací apod., což s sebou také přináší neméně prudký rozvoj ekonomiky. *„Ekonomická funkce je bezesporu jednou ze základních sociálních funkcí, spolu s funkcí reprodukční je základní podmínkou existence společnosti a člověka. Dynamika naší civilizace se projevuje nejsilněji právě v oblasti ekonomiky: výroba se musí stále rozvíjet, podnik, jehož vývoj se zastaví, odumírá. Proto se vyrábí stále více, proto se rozšiřuje do dalších oblastí.“* (MÜHLPACHR, 2008 str. 9). To znamená také změny v požadavcích na lidské zdroje a pracovní sílu, jejich schopnosti a dovednosti. Jak také uvádí Kameníček (2003 str. 21) *„Aplikací vědeckých objevů ve výrobě se zvýšil význam vzdělávání, zvýšila se hodnota výcviku technických dovedností a hodnota výcviku na pracovním místě...příčinou hospodářského růstu (při relativním vyčerpání ostatních zdrojů) patrně budou investice do lidského kapitálu.“*

4.1 Tržní hospodářství a trh práce

V České republice došlo v roce 1991 v souvislosti s ekonomickou transformací k zavádění prvků **tržního hospodářství**. Tržní ekonomika je systém založený na směně zboží a vzájemných směnných vztazích lidí na trhu. **Trh** je prostor, kde dochází k nabídce a poptávce po zboží, jehož prostřednictvím poptávající a nabízející vstupují do vzájemných interakcí, aby stanovili **cenu** daného zboží. Prodejci mají za cíl maximalizaci ceny, zatímco cílem kupujících je pravý opak, cena co nejnižší. Pokud se účastníci tržní směny dohodnou a obchod je uzavřen, získává prodávající určitou peněžní částku, za kterou může poptávat zboží na jiných trzích. *„Cena je zdrojem důležitých ekonomických informací.“* (SOJKA, 1994 str. 25). Výše ceny určuje co a jestli vůbec budou spotřebitelé dané zboží kupovat. Je-li po určitém nedostatkovém zboží poptávka, vytvoří trh prostřednictvím růstu jeho ceny pro nabízející podniky, aby ho vyráběli ve větším množství. Podnikatelé na základě ceny propočítávají výnosy, náklady a výši zisku. **Zboží** je statek nebo služba určená ke směně na trhu, vytvořená cílevědomou lidskou činností – prací. **Práce** je vedle přírodních zdrojů (půda, nerostné suroviny, řeky, moře) a kapitálu jedním ze tří výrobních faktorů, potřebných k výrobě zboží (statků a služeb). *„Někteří ekonomové se v poslední době přiklánějí k názoru, že čtvrtým výrobním faktorem jsou informace.“* (Švarcová, 2003 str. 12). Jde především o

řadu složitých ekonomických procesů, které bez odpovídajících informací proběhnou špatně nebo neproběhnou vůbec.

Z výše uvedeného můžeme hovořit o trhu obecně nebo jej dále rozebírat na trhy určité, např. trh zboží (statky a služby), trh finanční, trh výrobních faktorů (půda, práce, kapitál) apod. (Švarcová, 2003) (SOJKA, 1994)

„Trh práce je trhem primárního výrobního faktoru.“ (Brožová, 2003. str.9). Velmi důležitým signálem se stala kvalita nabízené práce (dobrá odborná kvalifikace, znalost jazyků a práce na počítači, komunikativnost, flexibilita, ochota učit se a nebránit se změnám). Podle Kameníčka (2003 str. 19), *„Nelze očekávat, že zaměstnavatelé budou mít zájem o uchazeče, kteří nedokončili základní školní vzdělání, kteří sotva slabikují, a kteří postrádají základní elementární návyky a dovednosti.“* Zřetelně se ukázalo co je lidský kapitál, jak je potřebné ho rozvíjet a prohlubovat a jak je důležité ho umět náležitě zhodnotit. Udržet se a být úspěšný na trhu práce totiž znamená nabízet to, o co mají zájem a jsou ochotni ocenit a zaplatit ti druzí.

4.2 Lidský kapitál

Lidský kapitál je ekonomický termín pro označení znalostí a schopností pracovníka. (Brožová, 2003 str. 32). Lidský kapitál je utvářen na základech přirozeného nadání a talentu v procesu učení se. Tedy při nabývání znalostí a rozvíjení svých schopností vzděláváním na všech stupních škol, dalším školením a praxí při práci i v osobním životě. Čím více je člověk ochoten investovat do svého vzdělávání (čas, peníze apod.), tím více může získat v podobě získání lepšího pracovního místa, vyšší společenské prestiže a s ní spojeného životního stylu. Zlepšuje tak nejen kvalitu svého života, života svých dětí ale také svých nejbližších a přátel. Zisk z těchto investic využije v konečném výsledku celá společnost. Produktivita lidského kapitálu roste v závislosti na investicích do vzdělávání. Čím více statků a služeb bude schopen pracovník vyprodukovat za hodinu práce, tím více vzroste jeho hodnota pro zaměstnavatele a ten bude ochoten zaplatit za jeho služby vyšší mzdu. Investice do vzdělání ovlivňují celkový ekonomický růst společnosti. Vzdělaný člověk je spíše ochotný získat potřebné znalosti pro využití nových pracovních příležitostí a lehčeji změnit své pracovní zařazení. (Brožová, 2003) (KAMENÍČEK, 2003).

4.3 Nezaměstnanost

Být úspěšný na pracovním trhu znamená změnit strukturu zaměstnanosti, požadavky na pracovní sílu a lidské zdroje. Nová struktura práce vyžaduje lidi s více odbornostmi navzájem propojenými, se schopností týmové práce a řízení projektů. Hlavním výrobním faktorem se stávají znalosti, informace, učení a schopnosti lidí je získávat a využívat. (Kofroňová, 2006)

S existencí trhu práce je spojena **nezaměstnanost**, která se projevuje nerovnováhou mezi poptávkou a nabídkou. To znamená, že určitá část nabízené pracovní síly zůstává zaměstnavateli nevyužita. Pokud se stane masovou, může znamenat pro hospodářství ztrátu cenných zdrojů, pokles příjmů a v neposlední řadě se nízký výkon promítne do nálady a postojů lidí, do jejich rodinného života. Z toho podle Píchové (1995 str. 20) plyne, že *„znát trh práce předpokládá zejména stanovit rozsah, strukturu a příčiny jednotlivých druhů nezaměstnanosti, ty je pak nutné od sebe odlišit a definovat příčiny jejich vzniku. Jen tak lze potom konkrétně formulovat účinné nástroje politiky druhu práce.“*

4.3.1 Nezaměstnanost a zaměstnanost

Nezaměstnanost, jak uvádí Mareš (1998 str. 11) ... *„je přirozeným fenoménem a atributem svobodné společnosti, založené na tržním mechanismu a demokracii. Její existence primárně vyplývá a je ospravedlněna potřebami:*

- *Pohybu ekonomiky, který vyžaduje i odpovídající pohyb pracovníků, což je spojeno s určitým časem, v kterém se oba pohyby vzájemně přizpůsobují;*
- *Svobodné volby osob, jejich svobodného rozhodování o tom, zda přijmou zaměstnání, nebo zda budou existenčně závislé na různých dávkách sociálního státu / welfare state), podporách od charitativních organizací nebo ze strany rodiny, či na příjmech z činnosti v neformální ekonomice.“*

Podle Sojky (1994 str. 69) je *oficiální definice nezaměstnanosti založena na dělení obyvatelstva na ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní populaci. Kdy za ekonomicky aktivní jsou považováni lidé, kteří buď pracují (mají zaměstnání) nebo jsou nezaměstnaní ale práci si hledají a ekonomicky neaktivní jsou všichni ostatní, kteří zaměstnání nemají a z jakýchkoliv důvodů ani nehledají.*

Kdo je tedy zaměstnaný a kdo nezaměstnaný

Nedá se říct, že každý kdo nemá práci je nezaměstnaný a kdo má práci je zaměstnaný. Zatímco práci konanou pro vlastní potěšení, v rámci domácnosti, pro dobročinné účely a další práce, nevykonávané pro ekonomické cíle, mohou vykonávat lidé ekonomicky aktivní i neaktivní. Práci, která přináší materiální odměnu za její výkon, tedy zaměstnání, vykonává ekonomicky aktivní část populace. *Zaměstnaný je ten, kdo vykonává jakékoliv placené zaměstnání nebo sebezaměstnání.* (Brožová, 2003 str. 77). V naší kultuře má práce a zaměstnání velmi důležitou úlohu. Poskytuje lidem nejen existenční prostředky prostřednictvím příjmu ze zaměstnání, je také zdrojem sociálních kontaktů a uspokojuje potřebu seberealizace. Se ztrátou zaměstnání dochází nejen ke ztrátě statusu spojeného obecně s faktem „mít zaměstnání“ ale znamená to přijmout nový status „nezaměstnaného“. (Mareš, 1998).

Nezaměstnaný je ten, kdo je schopen pracovat, ochoten nastoupit do práce v krátké době, nemá placené zaměstnání ani sebezaměstnání, ale aktivně ho hledá. Patří sem rovněž ti, kteří byli z práce uvolněni, čekají na nástup do nového zaměstnání a jsou vedeni na úřadu práce. Podmínkou tzv. registrované nezaměstnanosti je zaregistrování na úřadu práce, jehož prostřednictvím práci hledají. (Brožová, 2003 str. 77). Tito lidé jsou **nezaměstnaní nedobrovolně**, pracovat chtějí, mají tedy právo obrátit se na stát se žádostí o jejich zabezpečení⁴. Pokud lidé o pracovní místo vědomě neusilují ať již z důvodu dostatečného ekonomického zajištění, dávání dočasně přednosti volnému času, či ztráty naděje v nalezení zaměstnání, jedná se o **nezaměstnanost dobrovolnou**. Ekonomické statistiky ji nevykazují a není považována za problém, jímž by se měla zabývat hospodářská či sociální politika. (Sojka, 1999).

---

⁴ Prámem na zaměstnání se rozumí právo občanů, kteří chtějí a mohou pracovat a o práci se skutečně ucházejí, na zprostředkování pracovního uplatnění ve vhodném zaměstnání, na rekvalifikaci nezbytnou k pracovnímu uplatnění, na hmotné zabezpečení před nástupem do zaměstnání a v případě ztráty zaměstnání. Zákon č. 1/1991 Sb., o zaměstnanosti

4.3.2 Typy nezaměstnanosti

Ekonomové pro přehlednost rozlišují mezi třemi druhy nezaměstnanosti, frikční, strukturální a cyklickou. (Samuelson, 2007 str. 654)

Za nejběžnější krátkodobý typ nezaměstnanosti je považována **nezaměstnanost frikční**, která je někdy také označovaná jako „normální“. Jedná se o přirozený pohyb pracovních sil na trhu práce, kdy se lidé dobrovolně vzdávají svého zaměstnání za účelem hledání zaměstnání nového. Důvodem mohou být vlastní potřeby (vyšší mzda, profesní růst, lepší bytové nebo životní podmínky) nebo potřeby ekonomiky. Doba pro nalezení nového zaměstnání a vyřízení formalit s touto změnou spojených nepřesahuje 12 týdnů. Především mladí lidé, vstupující na trh práce po ukončení studia, hledají pracovní místo nejlépe odpovídající jak jejich schopnostem tak i jejich představám. Obvykle se jim nepodaří nalézt vyhovující zaměstnání na první pokus. Příčiny frikční nezaměstnanosti spočívají v nedokonalé mobilitě pracovních sil, v nedostatečných znalostech o pracovních příležitostech. Informace o uchazečích o práci a volných pracovních místech se šíří mezi pracovníky a firmami velmi nedokonale a pomalu. Podíl na její délce má také výše dávek v nezaměstnanosti: čím je vyšší a doba vyplácení delší, tím menší je stimulace nezaměstnaných pro jejich návrat do pracovního procesu. (Brožová, 2003) (Sojka, 1999)

Strukturální nezaměstnanost

Vzniká během strukturálních změn v ekonomice, kdy se dostává určitá část odvětví do útlumu a uvolňuje prostor expandujícím firmám jiného odvětví. Tyto změny probíhají v ekonomice neustále, neboť jsou předpokladem hospodářského růstu. Jde o nerovnováhu mezi nabízenou pracovní silou a požadavky zaměstnavatelů na určitý typ práce. Pracovníci mají určité kvalifikační předpoklady, které nemusejí odpovídat požadavkům nových pracovních míst. Pro přechod pracovníků do nových odvětví je potřeba získat novou kvalifikaci, být flexibilní. Změnit profesi, projít rekvalifikací znamená zásadní změnu v dosavadním způsobu života. O co jsou lidé mladší, technicky a duševně mnohostrannější, psychicky a tělesně zdatnější, o to jsou vyhlídky na úspěšnou změnu pracovního místa lepší. (Brožová, 2003) (PÍCHOVÁ, 1995) (Mareš, 1998)

Cyklická nezaměstnanost

Cyklická nebo také konjunkturální nezaměstnanost je typická makroekonomická nezaměstnanost, způsobená nedostatečnou poptávkou po zboží v době krize. Dochází ke snižování nákladů, tedy i nákladů na pracovní sílu. Zatímco strukturální nezaměstnanost postihuje jen určité skupiny se specifickými znaky, pokles makroekonomické poptávky má vliv na všechny sektory ekonomiky. Je-li tato nezaměstnanost spojená s pravidelným přírodním cyklem, stává se sezónní (např. stavebnictví, turistika, zemědělství).

Cyklická a strukturální nezaměstnanost mají rozhodující význam pro rovnováhu trhu, v době recese se dokonce „smíchávají“ a vzájemně ovlivňují, nelze je tedy oddělovat. Úroveň jednotlivých druhů nezaměstnanosti je možné určit velmi přibližně. Jednou z možností je analýza úrovně a příčin délky nezaměstnanosti, která hraje kritickou úlohu nejen v ekonomických teoriích hledání práce (závislost sociální situace nezaměstnaných na délce doby nezaměstnanosti) ale i v diagnóze typu nezaměstnanosti. (Mareš, 1998) (Knoll, 1991)

Zatímco **krátkodobá nezaměstnanost** je nevyhnutelná při adaptaci ekonomického systému jako nezbytná podmínka flexibility pracovního trhu i ekonomického systému, **dlouhodobá nezaměstnanost** naopak tuto adaptační schopnost oslabuje tím, že vede k destrukci „lidského kapitálu“. Pokud zůstanou lidé bez zaměstnání dlouho, dostávají se do ekonomických potíží, které mohou vést až k existenčním problémům celé rodiny. Jako významný sociální jev byla již ve dvacátém století spojena s velkými hospodářskými krizemi, ke kterým došlo v průmyslových demokraciích. Nejprve v třicátých a poté v sedmdesátých a osmdesátých letech. (Sirovátka, 1994). V devadesátých letech se masová nezaměstnanost nově objevuje také v nástupnických zemích bývalého sovětského bloku, které přecházejí od centrálně plánované státní ekonomiky k volnému tržnímu hospodářství. Tehdy dochází k prudkému poklesu produktu a k růstu nezaměstnanosti jednak díky trhlinám v politickém uspořádání a ve způsobech výroby ale především díky reakcím firem na měnící se trhy a nová pravidla kapitalismu. (Samuelson, 2007 str. 14)

Za **dlouhodobou nezaměstnanost** je možné definovat podle mezinárodních zvyklostí dobu, kdy déle než jeden rok člověk trvale a nepřetržitě marně hledá zaměstnání. (Balcar, 2009)

4.3.3 Míra nezaměstnanosti

Vývoj nezaměstnanosti se měří pomocí tzv. ukazatele **míry nezaměstnanosti**, který poměruje počet registrovaných nezaměstnaných k ekonomicky aktivnímu obyvatelstvu, vyjádřený v procentech.

Vyjádřuje se v procentech a vyčísluje se podle vzorce:

$$u = \frac{U}{L + U} \times 100$$

u je míra nezaměstnanosti (vyjádřená v %)

U je počet nezaměstnaných a

L je počet zaměstnaných. (Brožová, 2003 str. 77)

Míra nezaměstnanosti se člení podle metodiky měření na:

- **obecnou míru nezaměstnanosti**, kterou měří Český statistický úřad (ČSÚ) a která spočívá v zjišťování nezaměstnanosti výběrovým šetřením
- **míru registrované nezaměstnanosti**, používanou Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR (MPSV), kdy procento nezaměstnaných je vyjádřeno jako poměr lidí zaregistrovaných na úřadech práce k pracovní síle. Pracovní síla ve jmenovateli je součtem počtu zaměstnaných, počtu dosažitelných uchazečů a počtu cizinců pracujících v České republice. Tato metodika harmonizuje s Evropskou unií. 1. (MPSV, 2004)

V nedobrovolné nezaměstnanosti se také může promítat skrytá, neúplná a nepravá nezaměstnanost.

4.3.4 Důsledky nezaměstnanosti

Ekonomické důsledky nezaměstnanosti

Dlouhodobá nezaměstnanost přináší ztráty jak pro nezaměstnaného jedince, tak pro celou společnost. Nejen, že se dostatečně nevyužívají některé zdroje ale jiné zdroje se navíc snižují. Nezaměstnaným lidem není vyplácena mzda. Stát tak přichází o daňové příjmy, zatímco jeho výdaje v důsledku vyplácení dávek v nezaměstnanosti a sociálních dávek rostou. Každé zvýšení nezaměstnanosti tak pro společnost znamená ztrátu statků a služeb, které by mohli nezaměstnaní vyprodukovat, sociální dávky zatěžující státní rozpočet a které zároveň představují nižší spotřebu, úspory a investice, čímž snižují

produkt. Nezanedbatelné je také zvyšování výdajů spojených se sociálními jevy, které s sebou nezaměstnanost přináší: zhoršení veřejného zdraví, alkoholismus, různé závislosti, rostoucí kriminalita apod.

Sociální důsledky nezaměstnanosti

Přestože v sociálním státě je možné přežití i bez příjmů z placeného zaměstnání, znamená ztráta zaměstnání pro člověka deprivaci v základních potřebách, které zaměstnání a práce přímo či nepřímo uspokojují. *Freud 1963 in (Mareš, 1998) je toho názoru, že práce je pouto, které nás váže k realitě. Jestliže nemáme povinnost ráno vstát a jít do práce, pak se očitáme v nebezpečí, že nás ovládnou fantazie a emoce.* Zaměstnání vytváří pro člověka reálnou strukturu času, tedy dne, týdne, roku, umožňuje sdílení sociálních zkušeností mimo rámec rodiny i podílení se na cílech a účelech, které ho přesahují, v neposlední řadě si vynucuje řadu aktivit, k nimž člověk bez zaměstnání není motivován. Jsou lidé, kteří si s růstem svého bohatství mohou dovolit méně pracovat a dosáhnout tak žádoucího uspokojení z trávení volného času. Se ztrátou zaměstnání dochází sice k narušení časového harmonogramu, kdy mizí hranice mezi pracovním a volným časem. Je to však čas vyplněný napětím a nejistotou z hledání nového zaměstnání. Čím se prodlužuje doba hledání, tím jsou následky nezaměstnanosti závažnější pro společnost i jedince. Jde především o snížení životní úrovně, ztrátu kvalifikace, růst napětí v rodině i v ostatních interpersonálních vztazích, depresi, ztrátu motivace, pocit bezmocnosti a selhání apod. Podle studie Sirovátky a Řezníčka (1994) je dopad na psychiku výraznější u mužů než u žen. Zvláště v tradičně orientovaných rodinách, založených na představě muže jako živitele rodiny, mívají muži pocit méněcennosti a neschopnosti dostát svému závazku. Pro starší ženy je nezaměstnanost spojena s pocitem stáří, nepotřebnosti a se sníženým sebehodnocením. Ženy s dětmi vnímají nezaměstnanost rozporně, na jedné straně vítají, že se mohou více věnovat dětem a domácnosti, na druhé straně na ně doléhá finanční tíseň a pocit nedostatečného uplatnění se. Podstatně lépe vnímají tuto situaci mladí lidé bez závazků, žijící u rodičů. Rodiče jim poskytují materiální i finanční podporu dostačující pro pohodlný život, což je hrozbou pro návyk na životní styl bez vazby na pracovní aktivitu. V některých případech může vést až ke strachu z odpovědnosti stát se dospělým. Znakem dospělosti či mužství je podle Mareše (1998 str. 89) zaměstnání a konzumní standard. *Jen tehdy, když se mladý člověk stane zaměstnaným, stává se v soudobé průmyslové společnosti definitivně i dospělým.*

Zdravotní důsledky nezaměstnanosti

Vztah mezi ztrátou zaměstnání a zdravím je velmi úzký. Člověk se často ocitá v nevyvážených situacích, kdy je odmítán, odkazován jinam, je odříznut od dřívější organizace života a pravidel. To vše způsobuje zvýšenou úroveň napětí, negativní pocity převládají nad pocity štěstí a životního uspokojení. Přicházející pocity úzkosti a obavy z budoucnosti, deprese, poruchy spánku mohou vést ke vzniku patologických závislostí jako je kouření, nadměrná konzumace alkoholu, léků, drog, závislost na herních automatech a následně ke zdravotním obtížím.

4.4 Nezaměstnanost absolventů

Po roce 1989 se vytvořením trhu práce objevila také nezaměstnanost, která dosahovala vždy vyšších hodnot u absolventů škol než u starší populace. Absolventi jsou vůči ostatním uchazečům o zaměstnání znevýhodněni nedostatkem praxe, chybějícími pracovními návyky a minimem zkušeností. Přesto, že se v posledních letech (před nástupem hospodářské krize a následné recese) jejich situace výrazně zlepšila, míra nezaměstnanosti absolventů škol byla a stále je vyšší než celková míra nezaměstnanosti v ekonomice.

Nezaměstnanost absolventů škol je výrazně ovlivněna celkovou ekonomickou situací v zemi, celkovou nezaměstnaností, stavem nabídky volných pracovních míst a stavem mezi poptávkou a nabídkou po pracovních silách. Důležitou roli rovněž sehrává vzdělanostní a oborová struktura absolventů škol (Burdová, 2010).

4.4.1 Definice absolvent - uchazeč o zaměstnání

Definování absolventa – uchazeče o zaměstnání bylo z hlediska přístupu úřadů práce v uplynulých letech nejednotné. Úřady práce přecházely od definice odpovídající zákoníku práce k definici vycházející ze zákona o zaměstnanosti, což zkruslovalo údaje o nezaměstnanosti absolventů do roku 2004.

Zákoník práce uvádí jako absolventy – uchazeče o zaměstnání ty, jejichž celková doba zaměstnání nedosáhla po úspěšném ukončení studia dvou let. Mnoho uchazečů o zaměstnání tak bylo zahrnováno do této kategorie, dokud se jim „nepodařilo odpracovat“ dva roky.

Zákon o zaměstnanosti (zákon č. 1/1991 Sb., o zaměstnanosti ve znění pozdějších předpisů) definuje jako absolventy – uchazeče o zaměstnání pouze ty nezaměstnané absolventy, u kterých od úspěšného ukončení studia uplynuly nejvýše dva roky, čímž byl sledovaný počet absolventů – uchazečů o zaměstnání nezanedbatelně nižší.

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti ze dne 13. května 2004 již vyčleňuje pouze uchazeče o zaměstnání, kterým je potřebné věnovat zvýšenou péči při zprostředkování zaměstnání, mezi které absolventi středních škol v rámci kategorie „fyzické osoby do 25 let věku“ spadali. Samostatně se zde uvádějí pouze absolventi vysokých škol po dobu 2 let po úspěšném ukončení studia, nejdéle však do 30 let věku.

1. ledna 2009 vstupuje v platnost novela zákona o zaměstnanosti⁵, kde je opět zaveden pojem absolvent – uchazeč o zaměstnání. Vzhledem ke zlepšujícím se podmínkám uplatnění absolventů na trhu práce do roku 2008 údajně nebylo možné považovat absolventy vysokých škol a mladé lidi do 25 let věku za skupinu znevýhodněnou na trhu práce jako např. osoby se zdravotním postižením nebo osoby ve věku nad 50 let.

Z výše uvedené změny zákona o zaměstnanosti vyplývají pro absolventy škol tyto změny:

- při zprostředkování zaměstnání je zvýšená péče nově poskytována mladým lidem pouze do 20 let věku (dříve do 25 let),
- absolventům vysokých škol do 2 let po absolvování studia, nejdéle však do 30 let věku,
- doba soustavné přípravy na budoucí povolání se již nezapočítává do náhradní doby zaměstnání (dříve se studium započítávalo v délce 6 měsíců),
- dlouhodobě nezaměstnaným se uchazeč o zaměstnání stává, pokud je veden v evidenci déle než 5 měsíců (dříve déle než 6 měsíců),
- nově je také s uchazečem o zaměstnání, který je veden v evidenci nepřetržitě déle než 5 měsíců, vypracován individuální akční plán ke zvýšení možnosti uplatnění uchazeče o zaměstnání na trhu práce. (Burdová, 2010)

---

⁵ Zákon číslo 382/2008 Sb. novelizuje od 1. 1. 2009 zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

4.4.2 Míra nezaměstnanosti absolventů

Míra nezaměstnanosti a absolutní počty nezaměstnaných absolventů jsou nejčastěji prezentovanými ukazateli uplatnitelnosti absolventů škol. Přestože oba ukazatele lze považovat za velmi důležité, pro objektivní posouzení nezaměstnanosti absolventů se využívají především hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů.

Míra nezaměstnanosti absolventů je dána poměrem počtu nezaměstnaných absolventů konkrétního druhu přípravy či skupiny oborů k celkovému počtu absolventů. Vyjadřuje kolik procent absolventů dané skupiny oborů zůstalo bez zaměstnání a je vedeno na úradech práce. Zpravidla se zjišťují hodnoty dubnové a zářijové. O situaci absolventů na trhu práce lépe vypovídá hodnota v dubnu, kdy se již absorbovala vlna čerstvých absolventů škol.

Ve vývoji statistických sledování dlouhodobě nezaměstnaných absolventů dochází v průběhu posledních let ke změnám spojeným se změnou definice absolvent – uchazeč o zaměstnání (kap. 2.1). Zatímco v letech 2005 až 2008 se mezi dlouhodobě nezaměstnané absolventy počítali ti, kteří byli v evidenci uchazečů o zaměstnání vedeni déle než 6 měsíců, s novelou zákona o zaměstnanosti (dle § 33 novely zákona 435/2004 Sb. o zaměstnanosti zákonem č. 382/2008 Sb.) jsou do těchto statistik započítáváni uchazeči již po pěti měsících evidence na ÚP. Dlouhodobá nezaměstnanost absolventů je tedy od roku 2009 sledována ukazatelem podílu absolventů nezaměstnaných déle než pět měsíců k celkovému počtu nezaměstnaných absolventů. (ISA, dlouhodobá nezaměstnanost absolventů; (Burdová, 2010)

Nezaměstnanost absolventů bývá většinou frikční, souvisí s hledáním prvního místa, kdy se mladí lidé snaží najít vhodné uplatnění pro své znalosti a dovednosti získané ve škole. Je proto důležité jak dobře je škola vybaví potřebnými kompetencemi, které požadují zaměstnavatelé. Vzdělávací systém naproti tomu může velmi významně ovlivnit kvalitativní aspekt uplatnění absolventů na trhu práce, tzn. jejich kvalifikaci. Místo konkrétních kvalifikačních požadavků na povolání, jejichž osvojení bylo dříve základním předpokladem pro získání zaměstnání, se nyní v této oblasti stává základním pojmem široce pojatá příprava jako podmínka celoživotní zaměstnatelnosti v co nejširším spektru povolání.

Míra nezaměstnanosti absolventů je dána poměrem počtu nezaměstnaných absolventů konkrétního druhu přípravy či skupiny oborů k celkovému počtu absolventů (tj. zaměstnaných, nezaměstnaných i příp. pokračujících v dalším vzdělávání) v daném druhu přípravy či v dané skupině oborů. **Hodnota míry nezaměstnanosti tedy vyjadřuje, kolik procent absolventů dané skupiny oborů zůstane bez zaměstnání.**

4.3 Situace absolventů na trhu práce v regionu

Situaci absolventů škol na trhu práce odráží vývoj nabídky volných míst břeclovského regionu a spádových oblastí. Absolventi jsou znevýhodněni zejména minimální praxí. Ti, kteří zůstanou v evidenci úřadu práce, mohou využít individuální konzultace jak stávající situaci řešit. Například dalším studiem, rekvalifikací, podnikáním, prací v zahraničí apod.

Z již zmiňovaných typů nezaměstnanosti může absolventy škol v břeclovském regionu postihnout především:

- **strukturální typ nezaměstnanosti**; tedy nesoulad mezi poptávkou a nabídkou pracovních sil co se týká kvalifikace
- **sezónní nezaměstnanost**; největší nárůst sezónní nezaměstnanosti nastává v měsíci lednu a snižuje se v měsících květnu a červnu. Počátkem září se začíná nezaměstnanost opět zvyšovat, jednak končícími pracemi v zemědělství a turismu ale také příchodem nových absolventů škol, kterým skončily poslední prázdniny
- **dobrovolná nezaměstnanost**; dnešní moderní doba dává nezaměstnaným absolventům příležitost věnovat se jiným volnočasovým aktivitám. Zvláště v případě dobrého ekonomického zázemí, například u rodičů, nemají nezaměstnaní absolventi potřebu chodit do práce, která neodpovídá jejich představám jak z pohledu výše platu, tak třeba i oborově
- **skrytá nezaměstnanost** se může projevit tehdy, když se některý absolvent účastní programu aktivní politiky zaměstnanosti (rekvalifikace apod.) a je tedy vyřazen z údajů o nezaměstnaných

Strukturální typ nezaměstnanosti však u absolventů břeclovského regionu převažuje nejčastěji.

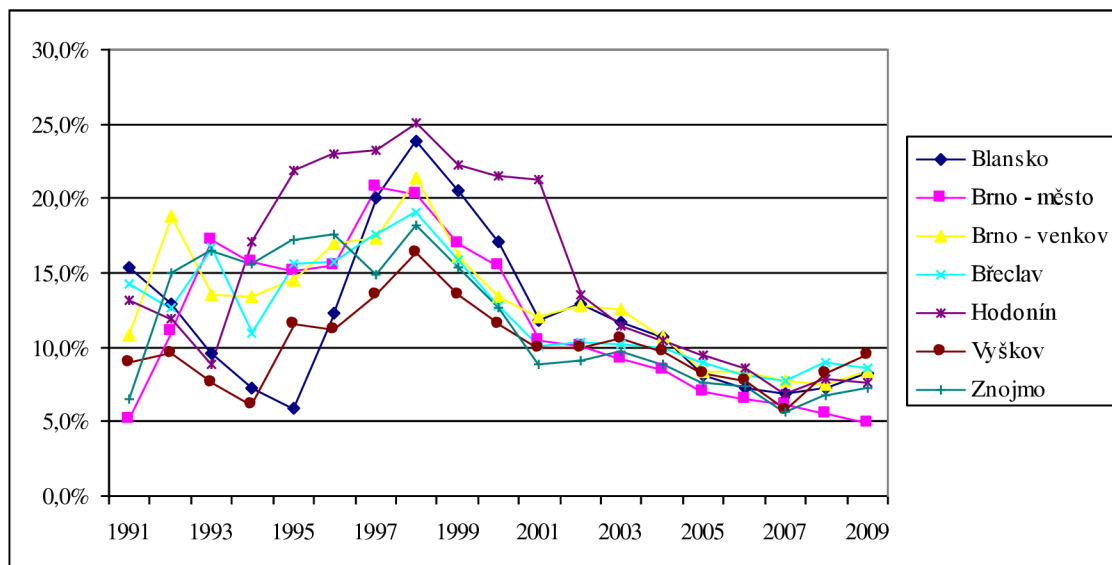
Následující tabulka (č. 7) umožňuje srovnání vývoje počtu nezaměstnaných absolventů v jednotlivých okresech jihomoravského kraje v letech 1991 – 2009. (Bazgerová, 2010). K nejvyššímu nárůstu nezaměstnanosti absolventů a mladistvých došlo v letech 1997 – 1998, tedy v době ekonomické transformace, způsobené přechodem na tržní systém hospodářství. Od roku 1999 měla již pozvolnou klesající tendenci až do roku 2009, kdy se nástupem ekonomické krize zvýšil podíl všech ekonomicky aktivních obyvatel, tedy i absolventů. Tabulku doplňuje graf č. 13, kde je znázorněn vývoj podílů absolventů škol a mladistvých na počtu nezaměstnaných, v letech 1991 – 2009 v porovnání s celým jihomoravským krajem.

Tab. č. 3: Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání, absolventi škol a mladiství v letech 1991 – 2009 v okresech JMK

Rok	Blansko	Brno - město	Brno - venkov	Břeclav	Hodonín	Vyškov	Znojmo
1991	352	320	303	594	552	214	257
1992	267	398	328	308	299	147	424
1993	187	616	249	627	360	163	724
1994	110	530	204	346	608	108	545
1995	76	485	211	450	609	190	550
1996	224	611	329	486	795	222	550
1997	530	1 423	518	805	1 192	379	754
1998	886	2 429	922	1 169	2 066	629	1 227
1999	966	2 778	902	1 114	2 373	626	1 204
2000	624	2 503	683	844	2 357	483	938
2001	457	1 765	662	667	2 314	394	651
2002	609	2 004	858	767	1 650	424	778
2003	588	1 940	876	749	1 420	489	769
2004	488	1 666	643	730	1 252	449	733
2005	343	1 308	489	628	1 141	325	640
2006	255	1 053	423	501	887	243	572
2007	207	763	346	346	581	132	376
2008	243	660	337	380	671	195	419
2009	478	867	702	623	951	420	641

Pramen: Bazgerová, *Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa 1991 – 2009*, SSZ MPSV ČR.

Graf. č. 1 Vývoj podílu absolventů škol a mladistvých na počtu nezaměstnaných v letech 1991 – 2009 v JMK a ČR

Pramen: Bazgerová, *Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa 1991 – 2009*, SSZ MPSV ČR.

Z přehledu nezaměstnanosti čerstvých absolventů dle dosaženého vzdělání v tab. č. 2 je možno vysledovat u všech uvedených kategorií KKOV od dubna 2006 pokles, jen v září roku 2008 je mírný nárůst nezaměstnanosti u typu H - střední odborné vzdělání s výučním listem. Ovšem v září 2009, kdy se začíná projevovat ekonomická krize, vykazují hodnoty čerstvých nezaměstnaných absolventů nárůst v počtu nezaměstnaných absolventů téměř o polovinu.

Nejvíce nezaměstnaných absolventů dle dosaženého vzdělání je u typu H a u typu M – úplné střední vzdělání s maturitou. Jde o skupinu oborů, ve kterých získávají mladí lidé výuční list (typ H) nebo maturitní vysvědčení (typ M).

Tabulka č.4 Vývoj nezaměstnanosti absolventů podle typu dosaženého vzdělání

Břeclav 2006-2008	2006		2007		2008		2009		2010	
	I.pol.	II.pol.	I.pol.	II.pol.	I.pol.	II.pol.	I.pol.	II.pol.	I.pol.	II.pol.
E - nižší střední odborné (VL)	34	35	22	25	13	15	28	34	31	32
H - střední odborné (vyučen)	192	192	92	127	55	138	102	174	166	178
L - ÚSO vyučení s maturitou	88	108	58	96	37	73	60	110	80	101
M - ÚSO s maturitou (bez VL)	128	211	107	138	82	120	111	178	132	175
K - Gymnázium	39	27	23	15	16	13	28	26	27	28

Zdroj : MPSV – Kvalifikační struktura absolventů, okres Břeclav, vlastní výpočty

5 Praktická část

Cílem této kapitoly je vytvoření celkového přehledu o možnostech studia na středních školách v rámci břeclavského regionu s ohledem na pozdější pracovní uplatnění jejich absolventů. Srovnáním kvantitativních dat z Jihomoravského krajského úřadu – odboru školství a z pololetních statistik ÚP MPSV budu zjišťovat, které střední školy a studijní obory měly v posledních čtyřech letech nejlepší uplatnitelnost při přechodu jejich absolventů na trh práce.

5.1 Metodologie

Zmíněné roky byly zvoleny vzhledem k záměru práce postihnout období změn, které proběhly a probíhají ve středním regionálním školství a probíhající ekonomickou krizi ale zároveň zpracovávat a porovnávat srovnatelné údaje. Školní rok 2008/09 je přelomovým rokem, který představuje poslední rok před povinným zavedením první vlny RVP na středních školách a také nejnižší celkovou míru nezaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva, tedy i absolventů škol, před nástupem ekonomické krize. Zároveň je tento rok začátkem prudkého demografického úbytku žáků, který vedl k přijímání žáků na SŠ bez přijímacích zkoušek. Časové rozpětí let 2006-10 tak poskytuje možnost srovnat vývoj vzdělávání jednotlivých škol a oborů v období před změnami a těsně po nich.

Při zpracovávání dat bylo nutné provést dílčí úpravy datových zdrojů tak, aby byla umožněna jejich srovnatelnost. V následující analýze je použito rozčlenění středních škol vzhledem k různému složení vzdělávacích oborů jednotlivých středních škol v břeclavském regionu podle Klasifikace kmenových oborů vzdělání (KKOV).

Přehledové tabulky uvedené v této části práce obsahují pouze písmena E, H, K, L, M, rozlišující jednotlivé kategorie vzdělávání podle KKOV. Bližší vysvětlení všech typů středního vzdělávání je zařazeno v kap. 1. Z důvodu lepší orientace zde uvádím jen ty, které budou použity při srovnání v této části práce.

C - Střední vzdělání (bez vyučení, bez maturity) - v praktické škole v délce 1-2 roků,

D - Střední vzdělání (bez vyučení, bez maturity) - v praktické škole v délce 3 let,

E - Střední vzdělání s výučním listem - s nižšími nároky v oblasti všeobecného a obecně odborného vzdělání,

H - Střední vzdělání s výučním listem,

K - Střední vzdělání s maturitní zkouškou - všeobecné v oborech gymnázia,

L0 - Střední vzdělání s maturitní zkouškou - odborné se zahrnutím odborného výcviku,

L5 - Střední vzdělání s maturitní zkouškou - nástavbové studium,

M - Střední vzdělání s maturitní zkouškou – odborné.

Pro srovnání zpracovaných kvantitativních dat je využita statistická metoda strukturální analýzy. Horizontální pro analýzu změn v čase, vertikální (procentní) pro zjištění podílů jednotlivých položek a střední hodnoty – mediánu. Střední hodnota, tzv. medián, je pro srovnávání statistického souboru výhodnější než klasický vážený průměr. Výhodou mediánu je, že představuje prostřední hodnotu statistického souboru a jeho velikost nezávisí, na rozdíl od aritmetického průměru, na všech hodnotách znaku.⁶ To umožňuje jeho využití v případě, že se v souboru vyskytují extrémní hodnoty. Kompletní tabulky s daty, vypracované pro výchozí srovnávání, jsou uvedeny v příloze č.3 – 5

Některé střední školy mají díky slučování a podrobnějšímu popisu svého odborného zaměření dlouhý název, zvolila jsem tedy pro lepší přehlednost jejich zkrácení uvedené v tabulce 5.2.1.

Tab.5.2.1 Zkrácené názvy středních škol

MŠOŠ KLOBOUKY	Městská střední odborná škola, Klobouky u Brna,
OA BŘECLAV	Obchodní akademie, Břeclav
SSOŠ BŘECLAV	Soukromá střední odborná škola Břeclav s.r.o.
SSOŠ MZ BŘECLAV	Soukromá střední odborná škola manažerská a zdravotnická s.r.o., Břeclav
SOŠ SOU HUSTOPEČE	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Hustopeče
SOŠPEB SOU BŘECLAV	Střední odborná škola průmyslová Edvarda Beneše a Střední odborné učiliště, Břeclav
SOŠV SOUZ VALTICE	Střední odborná škola vinařská a Střední odborné učiliště zahradnické, Valtice
SOU MIKULOV	Střední odborné učiliště, Mikulov
G KLOBOUKY	Městské víceleté gymnázium Klobouky u Brna, Vinařská 29
G MIKULOV	Gymnázium, Mikulov, Komenského 7
G BŘECLAV	Gymnázium a Jazyková škola s právem jazyk.zkoušky, Břeclav, sady 28.října 1
G HUSTOPEČE	Gymnázium T.G.Masaryka, Hustopeče, Dukelské náměstí 7
G VELKÉ PAVLOVICE	Gymnázium, Velké Pavlovice, Pod Školou 10

Zdroj: Vlastní zpracování

⁶ Strádalová, J.: Vybrané kapitoly ze statistiky I. Karolinum. Praha 1997. str. 33

Výzkumné otázky

Cílem výzkumu je zjistit skutečný stav při přemísťování absolventů na pracovní trh, rozvoj nově přijatých žáků během prvních dvou let ve vybraném studijním oboru a kterým informačním zdrojům dávají žáci SŠ přednost při výběru svého profesního zaměření. K naplnění cíle budou sloužit následující výzkumné otázky:

HVO – Jaký je vývoj jednotlivých středních škol v regionu a jejich učebních oborů za poslední čtyři roky z hlediska uplatňování absolventů na pracovním trhu, počtu nově přijímaných žáků a jak nejlépe tyto poznatky distribuovat k zájemcům o studium?

DVO 1: Které střední školy byly z hlediska uplatnitelnosti absolventů na pracovním trhu v posledních čtyřech letech nejúspěšnější?

DVO 2: Které kategorie a obory vzdělávání vykazují nejlepší výsledky při přechodu na pracovní trh za poslední čtyři roky?

DVO 3: Jaké informační zdroje upřednostňují při volbě svého profesního zaměření žáci středních škol?

5.2 Analýza získaných dat

DVO 1: Které střední školy byly, z hlediska uplatnitelnosti absolventů na pracovním trhu, v posledních 4 letech nejúspěšnější?

DVO 1: Které střední školy byly z hlediska uplatnitelnosti absolventů na pracovním trhu v posledních čtyřech letech nejúspěšnější?

Podkladem pro zpracování této dílčí otázky budou údaje o počtech absolventů škol, kteří ukončili studium na některé SŠ v regionu v daném školním roce (zdroj JMK) a údaje o těch absolventech, kteří zůstali v evidenci ÚP v Břeclavi k 31. 5. následujícího roku (zdroj MPSV – pololetní statistiky absolventů).

K vyhodnocení této výzkumné otázky budou použita data absolventů a nezaměstnaných absolventů za jednotlivé školy. Jsou zde tedy obsazeny školy jak veřejné, tak i soukromé se všemi obory, které se na nich realizují nebo realizovaly během posledních čtyř let.

Tabulka 4.2.1 obsahuje údaje o počtech absolventů, počtech nezaměstnaných absolventů a míry jejich nezaměstnanosti za jednotlivé SŠ v rozmezí let 2006 – 2010. Školy jsou seřazeny sestupně od gymnazijního typu škol až po učiliště. Z údajů v tabulce lze vyčíst, jaké zastoupení mají SŠ v regionu z hlediska počtu absolventů a procentuální míry jejich nezaměstnanosti.

Tab. 5.2.2 Počet absolventů a míra jejich nezaměstnanosti za SŠ v letech 2006-2010

Střední školy v břeclavském regionu	2006/07			2007/08			2008/09			2009/10		
	absolventi 2006	Evidence na ÚP/07		absolventi 2007	Evidence na ÚP/08		absolventi 2008	Evidence na ÚP/09		absolventi 2009	Evidence na ÚP/10	
		Počet	%		Počet	%		Počet	%		Počet	%
G BŘECLAV	90	0	0,0	96	2	2,1	149	1	0,7	100	6	6,0
G MIKULOV	55	1	1,8	48	0	0,0	55	1	1,8	52	4	7,7
G HUSTOPEČE	49	2	4,1	53	1	1,9	58	1	1,7	52	1	1,9
G VELKÉ PAVLOVICE	48	3	6,3	56	4	7,1	29	0	0,0	54	3	5,6
G KLOBOUKY	31	0	0,0	25	0	0,0	28	0	0,0	28	1	3,6
SSOŠ BŘECLAV	53	6	11,3	35	7	20,0	42	7	16,7	32	6	18,8
SSOŠ MZ BŘECLAV	20	4	20,0	18	1	5,6	20	0	0,0	26	2	7,7
OA BŘECLAV	81	5	6,2	83	6	7,2	46	7	15,2	77	8	10,4
MSOŠ KLOBOUKY	62	10	16,1	77	7	9,1	70	9	12,9	54	11	20,4
SOŠPEB SOU BŘECLAV	321	15	4,7	250	20	8,0	251	33	13,1	196	15	7,7
SOŠV SOUZ VALTICE	92	5	5,4	99	4	4,0	77	11	14,3	56	11	19,6
SOŠ SOU HUSTOPEČE	73	2	2,7	91	5	5,5	96	15	15,6	83	5	6,0
SOU MIKULOV	131	16	12,2	97	7	7,2	103	17	16,5	83	13	15,7
CELKEM	1106	69	6,2	1028	64	6,2	1024	102	10,0	893	86	9,6

Zdroj: Jihomoravský kraj, MPSV pololetní statistiky

Celkový počet absolventů za všechny školy má klesající úroveň. Postupně začínají odcházet poslední populačně silnější ročníky narozených v letech 1990 a 1991. V roce 2006 absolvovalo SŠ v regionu 1106 žáků, v roce 2009 o 213 žáků méně. Mezi školy s tradičním vysokým zastoupením absolventů patří především gymnázia a SŠ s maturitními obory. Výraznější pokles je zaznamenán u škol, které jsou zastoupeny jak maturitními tak i učebními obory. Ze SOŠP EB SOU Břeclav odcházelo v roce 2006 321 absolventů ale v roce 2009 již jen 196, u SOŠV SOUZ Valtice poklesl počet absolventů z 92 na 56 a u SSOŠ Břeclav z 53 na 32 absolventů. Výjimku tvoří SOŠ

SOU Hustopeče, která si udržuje průměrný počet za všechna léta kolem 85 absolventů. Dalším údajem je míra nezaměstnanosti absolventů, vypočítaná jako poměr počtu nezaměstnaných absolventů k počtu absolventů celkem. Meziroční srovnání a průměr míry nezaměstnanosti je uveden v tab. 4.2.2. Přehled o vývoji absolventů všech SŠ v regionu doplňuje graf. 4.2.1.

Tab. 5.2.3 srovnání vývoje uplatnění absolventů všech SŠ

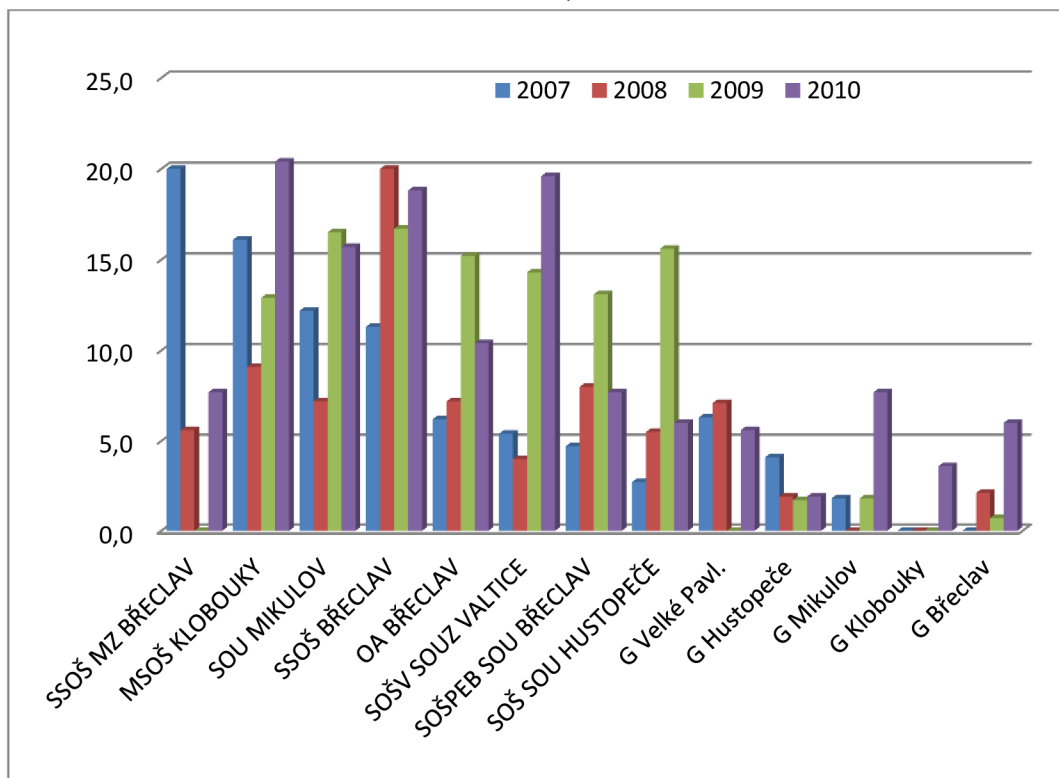
SŠ ŠKOLY	Míra nezaměstnanosti absolventů dubnové hodnoty %				Meziroční srovnání p.b.			Střední hodnota za celé roky%
	2007	2008	2009	2010	2008/07	2009/08	2010/09	
SSOŠ MZ BŘECLAV	20,0	5,6	0,0	7,7	-14,4	-5,6	7,7	6,7
MSSOŠ KLOBOUKY	16,1	9,1	12,9	20,4	-7,0	3,8	7,5	14,5
SOU MIKULOV	12,2	7,2	16,5	15,7	-5,0	9,3	-0,8	14,0
SSOŠ BŘECLAV	11,3	20,0	16,7	18,8	8,7	-3,3	2,1	17,8
OA BŘECLAV	6,2	7,2	15,2	10,4	1,0	8,0	-4,8	8,8
SOŠV SOUZ VALTICE	5,4	4,0	14,3	19,6	-1,4	10,2	5,4	9,9
SOŠPEB SOU BŘECLAV	4,7	8,0	13,1	7,7	3,3	5,1	-5,5	7,9
SOŠ SOU HUSTOPEČE	2,7	5,5	15,6	6,0	2,8	10,1	-9,6	5,8
G Velké Pavl.	6,3	7,1	0,0	5,6	0,9	-7,1	5,6	6,0
G Hustopeče	4,1	1,9	1,7	1,9	-2,2	-0,2	0,2	1,9
G Mikulov	1,8	0,0	1,8	7,7	-1,8	1,8	5,9	1,8
G Klobouky	0,0	0,0	0,0	3,6	0,0	0,0	3,6	0,0
G Břeclav	0,0	2,1	0,7	6,0	2,1	-1,4	5,3	1,4
CELKEM	6,2	6,2	10,0	9,6	0,0	3,8	-0,4	6,7

Zdroj: Jihomoravský kraj, MPSV pololetní statistiky

Jednotlivé školy v tabulce 4.2.2 jsou seřazeny sestupně podle nejvyšší dosažené míry nezaměstnanosti absolventů v roce 2007. Vývoj míry nezaměstnanosti absolventů je nejlépe viditelný na datech za celé školy. V roce 2007 a 2008 je míra nezaměstnanosti ustálená na 6,2%. V následujícím roce však (nástupem ekonomické krize v zimě 2008)

vzrostla až na 10%, tedy o 3,8 procentního bodu. Krizí postižený trh práce nebyl schopen dostatečně absorbovat tyto absolventy a jejich počty tak vzrostly oproti předchozím rokům průměrně o 40 nezaměstnaných za všechny SŠ (tab.4.2.1). Přestože za celé školy je v meziročním srovnání v letech 2008 a 2009 zaznamenán nárůst nezaměstnanosti, dařilo se pěti školám, z nichž tři byly gymnázia, svou nezaměstnanost snížit. Míra nezaměstnanosti u gymnázií je celorepublikově vždy nejnižší a bývá většinou spojena s nepřijetím na vybranou VŠ. SSOŠ Břeclav snížila míru nezaměstnanosti o 3,3 procentního bodu a SSOŠ MZ Břeclav o 5,6 procentního bodu. Jedná se o soukromé školy, z nichž jedna vyučuje kromě maturitních oborů (Kosmetička a Podnikání) i obory s výučním listem (Kadeřnice, Kuchař-číšník). Následující rok přináší mírný pokles v celkové nezaměstnanosti za SŠ o 0,4 procentního bodu.

Graf 5.2.1 Míra nezaměstnanosti absolventů SŠ, duben 2006-2010

Zdroj: Jihomoravský kraj, MPSV pololetní statistiky

Celkové srovnání jednotlivých SŠ podle poměru nezaměstnaných absolventů a absolventů celkem za celé čtyři roky vzhledem k uplatnění na trhu práce.

Nejvyšší nezaměstnanost podle středních hodnot, vypočítaných pomocí mediánu, byla zjištěna u SSOŠ Břeclav: 17,8%, MSOŠ Klobouky: 14,5%, SOU Mikulov: 14%. Ostatní školy se pohybují v rozmezí 6 - 9,9 % střední hodnoty. SOU Mikulov má, jako jediná v regionu, zastoupení oborů E, H – ukončené vzdělání s výučním listem a maturitní obor typu L – ukončené vzdělání s VL i MZ.

Zjištění

Srovnáním jednotlivých SŠ bylo zjištěno, že se v počtech absolventů, ukončujících své střední studium, začíná projevovat celkový demografický úbytek populace. V letech 2008 až 2010 odchází poslední silnější ročníky žáků, narozených v devadesátých letech. Tato situace by měla být pro budoucí uplatnění absolventů na trhu práce relativně výhodnější. Vlivem nástupu ekonomické krize na přelomu roku 2008/2009 je však naopak hledání pracovního zařazení pro absolventy všech škol značně ztíženo. Jak následně vyplynulo z meziročního srovnání míry nezaměstnanosti absolventů SŠ, je již v dubnu 2009 zaznamenán prudký nárůst míry nezaměstnanosti až o 3,8 procentního bodu.

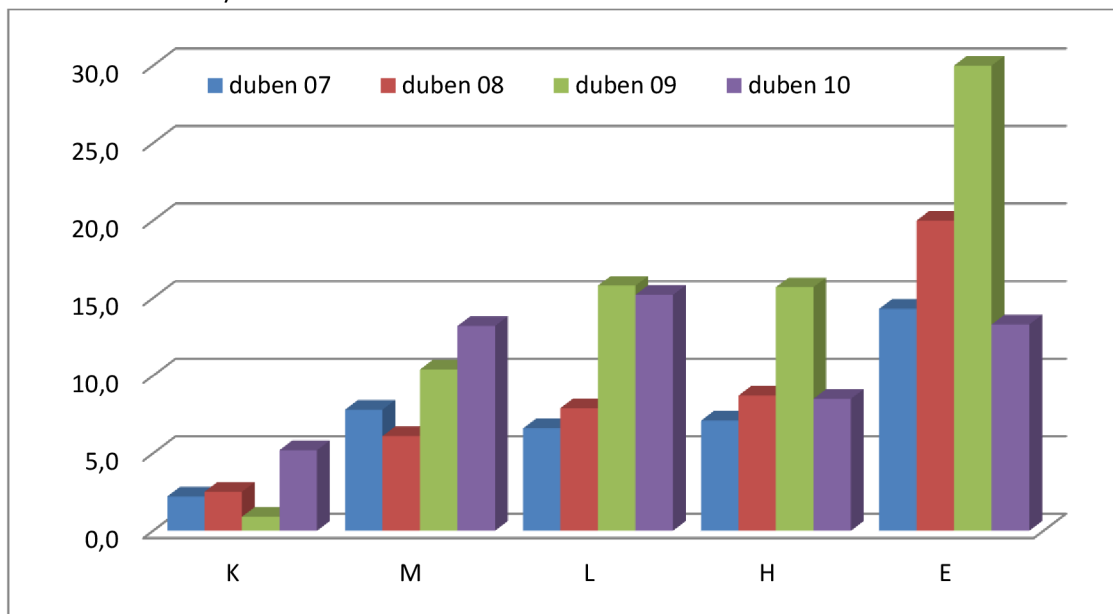
Podle propočtu střední míry nezaměstnanosti za celé čtyři roky se z pohledu uplatňování svých absolventů na trhu práce nejméně daří následujícím školám: SSOŠ Břeclav, MSOŠ Klobouky a SOU Mikulov. Nejlépe si vedou školy gymnaziálního typu a také překvapivě SOŠ SOU Hustopeče. Složení SŠ je z hlediska skladby realizovaných oborů různorodé. Od soukromých SŠ vyučujících pouze několik oborů až po sloučené SŠ poskytující pestřejší nabídku oborů jak maturitních, tak také učebních. Právě školy zahrnující učební obory mohou zaznamenat při přechodu svých absolventů do pracovního procesu větší procento neúspěšnosti oproti školám s maturitními obory. Důležitým faktorem pro úspěšnost při hledání zaměstnání je především poptávka po určitých profesích ze strany zaměstnavatelů.

DVO 2: Které kategorie a obory vzdělávání vykazují nejlepší výsledky při přechodu na pracovní trh za poslední čtyři roky?

K vyhodnocení této výzkumné otázky budou využita data absolventů a nezaměstnaných absolventů za jednotlivé školy. ŠŠ jsou zde rozčleněny podle KKOV na jednotlivé obory K, M, L, E za školy, obory, které měly během hodnocených let nějaké absolventy.

Úvodní graf 5.2.2 nám předepisuje existující vztah mezi úrovní vzdělání a možností získání zaměstnání, respektive mírou nezaměstnanosti. Z grafického znázornění je zřejmé, že do roku 2008 docházelo ve všech kategoriích vzdělání k poklesu nebo jen mírnému nárůstu hodnot míry nezaměstnanosti. Od roku 2009 dochází k výraznému meziročnímu zvýšení míry nezaměstnanosti u všech kategorií vzdělání.

Graf 5.2.2 Vztah míry nezaměstnanosti a úrovně dosaženého vzdělání duben 2006-2010

Zdroj: Jihomoravský kraj, MPSV pololetní statistiky

Přehled o míře nezaměstnanosti absolventů škol doplňuje následující tabulka 4.2.3, kde jsou uvedeny počty absolventů celkem a počet nezaměstnaných absolventů jednotlivých kategorií KKOV. Největší zastoupení v počtu absolventů vykazuje obor M (ukončen maturitní zkouškou) a obor K – gymnázia. Nejméně je zde zastoupen obor E –

ukončen vyučením, realizovaný pouze na jedné škole (SOU Mikulov). Počty absolventů za jednotlivé roky signalizují pozvolný úbytek, naopak počet nezaměstnaných absolventů narůstá.

Tab. 5.2.5 Počet absolventů SŠ v letech 2006-2010

KATEGORIE VZDĚLÁVÁNÍ KKOV	2006/2007		2007/2008		2008/2009		2009/2010	
	Absolventi		Absolventi		Absolventi		Absolventi	
	celkem	ÚP	celkem	ÚP	celkem	ÚP	celkem	ÚP
K	273	6	278	7	319	3	286	15
M	361	29	360	22	357	37	287	38
L	152	10	126	10	120	19	105	16
H	281	20	241	21	229	36	199	17
E	35	5	20	4	20	6	15	2
CELKEM KATEGORIE	1102	70	1025	64	1045	101	892	88

Zdroj: Jihomoravský kraj, MPSV pololetní statistiky

Podrobnější přehled o uplatnění absolventů za jednotlivé kategorie vykazuje tab 5.2.5, kde jsou kategorie srovnány meziročně podle míry nezaměstnanosti absolventů.

Tab. 5.2.6 Srovnání vývoje uplatnění absolventů všech SŠ za obory K,L,M,H,E

KATEGORIE VZDĚLÁNÍ	Míra nezaměstnanosti absolventů středních škol za kategorie dubnové hodnoty %				Meziroční srovnání p.b.			Medián %
	2007	2008	2009	2010	2008/2007	2009/2008	2010/2009	
K	2,2	2,5	0,9	5,2	0,3	-1,6	4,3	2,4
M	7,8	6,1	10,4	13,2	-1,7	4,3	2,8	9,1
L	6,6	7,9	15,8	15,2	1,3	7,9	-0,6	11,6
H	7,1	8,7	15,7	8,5	1,6	7,0	-7,2	8,6
E	14,3	20,0	30,0	13,3	5,7	10,0	-16,7	17,2
CELKEM KATEGORIE	6,4	6,2	9,7	9,9	-0,1	3,4	0,2	8

Zdroj: Jihomoravský kraj, MPSV pololetní statistiky

Dubnové hodnoty let 2007 a 2008 vykazují u všech kategorií jen pozvolný nárůst míry nezaměstnanosti. U absolventů středního odborného vzdělávání s maturitou došlo dokonce k poklesu o 1,7 procentního bodu, což odpovídá také celorepublikovému trendu pozvolného poklesu míry nezaměstnanosti. Pouze u kategorie E - středního vzdělávání s výučním listem pro méně náročná povolání, došlo k výraznějšímu navýšení nezaměstnanosti o 5,7 procentního bodu. Zde se v daném roce projevil malý

zájem o obory typu E, kdy za tento obor ukončilo studium pouze 20 absolventů (tab.4.2.5). To se následně promítlo zvýšenou mírou nezaměstnanosti. Od roku 2009 dochází k vysokému meziročnímu zvýšení míry nezaměstnanosti u všech kategorií vzdělání v průměru o 5 procentních bodů. Jen v kategorii K – gymnaziální vzdělávání došlo ke snížení o 1,6 p.b. naopak v kategorii E se míra nezaměstnanosti zvýšila o 10 p.b. V následujícím roce se situace otočila. U kategorie K došlo k navýšení o 4,3 p.b. a v kategorii E došlo ke snížení až o 16,7 p.b.

Další část výzkumné otázky se týká uplatnitelnosti oborů, realizovaných na SŠ podle jednotlivých kategorií.

Kategorie E – střední odborné vzdělání s výučním listem, méně náročná povolání.

V břeclavském regionu zastupuje typ vzdělávání E pouze jediná škola a to SOU Mikulov. Z celkového přehledu v tab. 4.2.5 je vidět malý zájem žáků o studium daného typu vzdělávání. Míra nezaměstnanosti absolventů oborů E je stejně jako v celé republice vysoká. Přesto, díky malému počtu absolventů, nemá vliv na celkovou míru nezaměstnanosti středního vzdělávání s výučním listem. V roce 2008 ukončil jediný absolvent vzdělávání v oboru Zámečnické práce a údržba a zároveň se podepsal na celkově vysoké míře nezaměstnanosti za celou kategorii, která v meziročním srovnání stoupla o 100 p.b. (tab.4.2.6). V ostatních letech, však vykazuje 100% úspěšnost v uplatňování na trhu práce.

Tab. 5.2.7 Počet absolventů SŠ a míra jejich nezaměstnanosti za KKO V - E v letech 2006-2010

SOU Mikulov OBOR KKO V - E	2006			2007			2008			2009			2010		
	ABSOLVENTI			ABSOLVENTI			ABSOLVENTI			ABSOLVENTI					
	AC	ÚP	MN %	AC	ÚP	MN %	AC	ÚP	MN %	AC	ÚP	MN %			
Provoz společného stravování	6	0	0,0	4	2	50,0	-	-	-	-	-	-			
Zámečnické práce a údržba	5	0	0,0	0	0	0,0	1	1	100,0	4	0	0,0			
Opravářské práce	8	1	12,5	6	0	0,0	4	1	25,0	3	0	0,0			
Kuchařské práce	11	1	9,1	8	2	25,0	7	2	28,6	5	2	40,0			
Práce ve zdravotnictví pečovatelské práce	5	3	60,0	2	0	0,0	8	2	25,0	3	0	0,0			
celkem za školu	35	5	14,3	20	4	20,0	20	6	30,0	15	2	13,3			

Zdroj: Jihomoravský kraj, MPSV pololetní statistiky

A – počet sledovaných absolventů za rok, NA – počet nezaměstnaných absolventů v dubnu následujícího roku, MNA % - míra nezaměstnanosti absolventů dunové hodnoty.

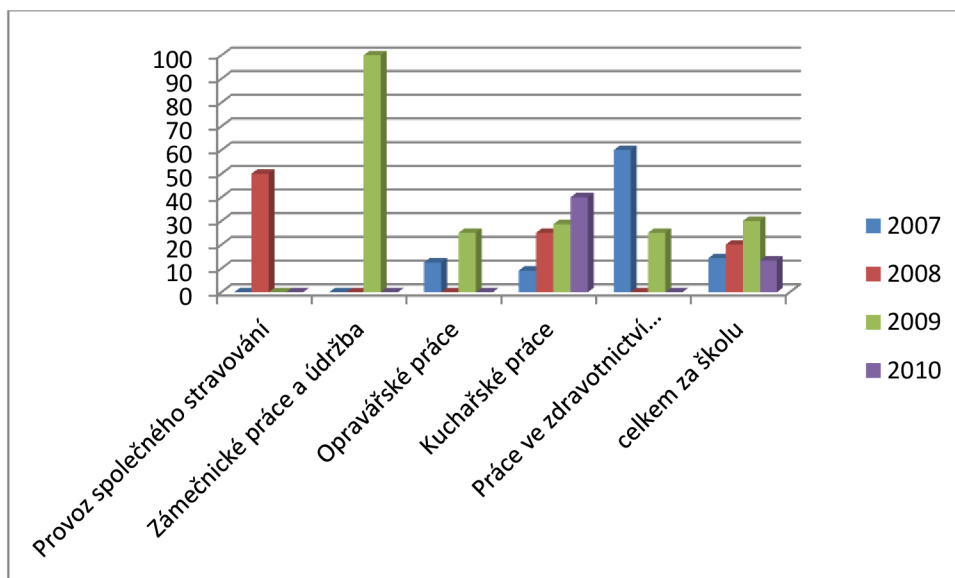
Zatím co míra nezaměstnanosti absolventů za celou republiku u většiny skupin kategorie E v roce 2010 vzrostla, hodnota meziročního srovnání let 2009 a 2010 za celou kategorii v mikulovském učilišti, klesla o 16,7 procentního bodu. Příznivý klesající vývoj by však mohl mít souvislost s ubývajícím počty absolventů vycházejících z učiliště.(tab.4.2.5). Z dlouhodobějšího hlediska je nejhůře uplatňovaným oborem obor Kuchařské práce se střední hodnotou 25,0%, který ve školním roce 2009/10 nebyl otevřen.

Tab. 5.2.8 Míra nezaměstnanosti a meziroční srovnání za kategorií - E v letech 2006-2010

SOU Mikulov OBOR KKOV - E	míra nezaměstnanosti absolventů duben				Meziroční srovnání duben p.b.			Medián %
	2007	2008	2009	2010	2007/08	2008/09	2009/10	
Provoz společného stravování	0,0	50,0	X	X	25,0	X	X	25,0
Zámečnické práce a údržba	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	100,0	-100,0	0,0
Opravařské práce	12,5	0,0	25,0	0,0	-12,5	25,0	-25,0	6,3
Kuchařské práce	9,1	25,0	28,6	40,0	40,9	-21,4	11,4	26,8
Práce ve zdravotnictví pečovatelské práce	60,0	0,0	25,0	0,0	-60,0	25,0	-25,0	12,5
celkem za školu	14,3	20,0	30,0	13,3	5,7	10,0	-16,7	17,2

Zdroj: Jihomoravský kraj, MPSV pololetní statistiky

Graf 5.2.3 Míra nezaměstnanosti za obory v kategorii E 2006-2010

Zdroj: Jihomoravský kraj, MPSV pololetní statistiky

Celkový průběh vývoje míry nezaměstnanosti za jednotlivé obory, uvedený v tabulkách 4.2.5 -6, je možno srovnat s grafem 4.2.3. Na SOU v Mikulově se také vyučuje obor kategorie C – Praktická škola dvouletá a D – Praktická škola tříletá. Za roky 2006 – 2010 nebyl vykázán žádný nezaměstnaný absolvent. Data jsou uvedena v příloze 2-5.

Kategorie H – střední odborné vzdělání s výučním listem

V přehledu výchozí tabulky č.4.2. jsou uvedeny SŠ, na kterých byly realizovány obory v kategorii H.

Tab.5.2.9 Srovnání jednotlivých škol podle uplatnění oborů KKO V – H

SŠ/ OBOR KKOV - H	2006			2007			2008			2009			2010		
	ABSOLVENTI			ABSOLVENTI			ABSOLVENTI			ABSOLVENTI					
	AC	ÚP	MN %	AC	ÚP	MN %	AC	ÚP	MN %	AC	ÚP	MN %			
SOU Mikulov															
<i>Cukrář - výroba</i>	16	1	6,3	8	0	0,0	14	0	0,0	19	4	21,1			
<i>Krejčí</i>	10	2	20,0	12	0	0,0	4	2	50,0	-	-	-			
<i>Kuchař - číšník</i>	27	2	7,4	5	0	0,0	35	7	20,0	32	6	18,8			
<i>Prodavač</i>	14	3	21,4	19	1	5,3	-	-	-	-	-	-			
<i>Zámečník</i>	12	0	0,0	14	1	7,1	16	0	0,0	11	0	0,0			
SŠ CELKEM	79	8	10,10	58	2	3,4	69	9	13	62	10	16,1			
SSOŠ Břeclav															
<i>Aranžér</i>	0	0	0,0	2	0	0,0	-	-	-	-	-	-			
<i>Kadeřník</i>	16	1	6,3	9	2	22,2	9	2	22,2	9	2	22,2			
<i>Kuchař - číšník</i>	6	0	0,0	10	0	0,0	4	0	0,0	-	-	-			
SŠ CELKEM	22	1	4,5	21	2	9,5	13	2	15,4	9	2	22,2			

SOŠ SOU Hustopeče												
Elektrikář - silnoproud	0	0	0,0	2	1	50,0	10	0	0,0	5	0	0,0
Elektrikář - slaboproud	8	0	0,0	20	1	5,0	7	2	28,6	9	0	0,0
Instalatér	13	0	0,0	0	0	0,0	11	3	27,3	21	1	4,8
Lakýrník	17	0	0,0	8	0	0,0	14	4	28,6	12	0	0,0
Maliř	0	0	0,0	10	0	0,0	4	0	0,0	0	0	0,0
Zámečnick	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	7	1	14,3
Zedník	12	1	8,3	16	1	6,3	19	3	15,8	7	0	0,0
SŠ CELKEM	50	1	2,0	56	3	5,4	65	12	18,5	61	2	3,3
SOŠPEB SOU Břeclav												
Autoelektrikář	0	0	0,0	10	0	0,0						
Automechanik	25	3	12,0	13	3	23,1						
Kadeřník	19	2	10,5	21	8	38,1	22	3	13,6	24	2	8,3
Klempíř	6	2	33,3	6	1	16,7						
Mechanik elektronik	21	0	0,0	17	0	0,0	11	1	9,1	10	1	10,0
Zámečnick	24	0	0,0	7	0	0,0	25	3	12,0	22	0	0,0
SŠ CELKEM	95	7	7,4	74	12	16,2	58	7	12,1	56	3	5,4
SOŠV SOUZ Valtice												
Prodavač	21	2	9,5	22	1	4,5	14	5	35,7	11	0	0,0
Zahradník	14	1	7,1	10	1	10,0	10	1	10,0	0	0	0,0
SŠ CELKEM	35	3	8,6	32	2	6,3	24	6	25	11	0	0
CELKEM KKOVAH	281	20	7,1	241	21	8,7	229	26	15,7	199	17	8,5

Zdroj: Jihomoravský kraj, MPSV pololetní statistiky

Na SOU Mikulov jsou v současné době realizovány tři obory zaměřené na potřeby trhu práce v oblasti hotelnictví, potravinářské výrobě a strojírenství: Kuchař – číšník, Cukrář a Strojní mechanik (dříve Zámečnick). V přehledové tabulce jsou zařazeny dobíhající obory s malou poptávkou ze strany žáků – Krejčí a Prodavač. SSOŠ Břeclav nabízí vzdělávací obory Kadeřník a Kuchař – Číšník, který neměl v roce 2009 žádné absolventy. SOŠ SOU Hustopeče vyučuje převážně obory se zaměřením na strojírenský průmysl, čímž dosahuje výrazně lepších hodnot z pohledu zaměstnatelnosti svých absolventů (tab.č 4.2.). Obdobné zaměření učebních oborů nabízí SOŠPEB SOU Břeclav, ovšem s vyššími hodnotami míry nezaměstnanosti. Poslední z hodnocených škol je SOŠV SOUZ Valtice se zaměřením na zemědělství, po kterých je díky hospodářské krizi menší poptávka ze strany zaměstnavatelů. Ve srovnání jednotlivých škol a oborů jsou nejlépe hodnoceny školy: SOŠ SOU Hustopeče, se střední hodnotou

4,3%, SOŠV SOUZ s hodnotou 7,4%, nejméně úspěšná byla soukromá škola SSOŠ Břeclav se střední hodnotu 12,5%.

Tab. 5.2.10 Srovnání vývoje uplatnění absolventů všech SŠ za obory H

ŠKOLA KKV - H	Meziroční srovnání duben p.b.			Medián nezaměstnanosti 2006-2010
	2008/07	2009/08	2010/09	
SOU MIKULOV	-6,7	9,6	3,1	11,6
SSOŠ BŘECLAV	5,0	5,9	6,8	12,5
SOŠ SOU HUSTOPEČE	3,4	13,1	-15,2	4,3
SOŠPEB SOU BŘECLAV	8,8	-4,1	-6,7	9,7
SOŠV SOUZ VALTICE	-2,3	18,8	-25,0	7,4
CELKEM VŠECHNY ŠKOLY	1,6	7,0	-7,2	8,6

Zdroj: Jihomoravský kraj, MPSV pololetní statistiky

Tab. 5.2.11 Míra nezaměstnanosti a meziroční srovnání za kategorii - H v letech 2006-2010

SŠ/ OBOR KKV - H	Míra nezaměstnanosti absolventů duben %				Meziroční srovnání duben p.b.			Medián %
	2007	2008	2009	2010	2007/08	2008/09	2009/10	
<i>SOU Mikulov</i>								
Cukrář - výroba	6,3	0,0	0,0	21,1	-6,3	0,0	21,1	3,1
Krejčí	20,0	0,0	50,0	-	-20,0	50,0	x	20,0
Kuchař - číšník	7,4	0,0	20,0	18,8	-2,1	14,7	-1,3	13,1
Prodavač	21,4	5,3	-	-	-14,3	x	x	14,3
Zámečnick	0,0	7,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
SŠ CELKEM	10,1	3,4	13,0	16,1	-6,7	9,6	3,1	11,6
<i>SSOŠ Břeclav</i>								
Aranžér	0,0	0,0	-	-	0,0	x	x	0,0
Kadeřník	6,3	22,2	22,2	22,2	16,0	0,0	0,0	22,2
Kuchař - číšník	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	x	0,0
SŠ CELKEM	4,5	9,5	15,4	22,2	5,0	5,9	6,8	12,5
<i>SOŠ SOU Hustopeče</i>								
Elektrikář - silnoproud	0,0	50,0	0,0	0,0	50,0	-50,0	0,0	0,0
Elektrikář - slaboproud	0,0	5,0	28,6	0,0	5,0	23,6	-28,6	2,5
Instalatér	0,0	0,0	27,3	4,8	0,0	27,3	-22,5	2,4
Lakýrník	0,0	0,0	28,6	0,0	0,0	28,6	-28,6	0,0

<i>Maliř</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Zámečník</i>	0,0	0,0	0,0	14,3	0,0	0,0	14,3	0,0
<i>Zedník</i>	8,3	6,3	15,8	0,0	-2,1	9,5	-15,8	7,3
<i>SŠ CELKEM</i>	2,0	5,4	18,5	3,3	3,4	13,1	-15,2	4,3
<i>SOŠPEB SOU Břeclav</i>								
<i>Autoelektrikář</i>	0,0	0,0	-	-	0,0	x	x	0,0
<i>Automechanik</i>	12,0	23,1	-	-	11,1	x	x	17,5
<i>Kadeřník</i>	10,5	38,1	13,6	8,3	27,6	-24,5	-5,3	12,1
<i>Klempíř</i>	33,3	16,7	-	-	-16,7	x	x	25,0
<i>Mechanik elektronik</i>	0,0	0,0	9,1	10,0	0,0	9,1	0,9	4,5
<i>Zámečník</i>	0,0	0,0	12,0	0,0	0,0	12,0	-12,0	0,0
<i>SŠ CELKEM</i>	7,4	16,2	12,1	5,4	8,8	-4,1	-6,7	9,7
<i>SOŠV SOUZ Valtice</i>								
<i>Prodavač</i>	9,5	4,5	35,7	0,0	-5,0	31,2	-35,7	7,0
<i>Zahradník</i>	7,1	10,0	10,0	-	2,9	0,0	x	10,0
<i>SŠ CELKEM</i>	8,6	6,3	25,0	0,0	-2,3	18,8	-25,0	7,4
<i>CELKEM KKOVI</i>	7,1	8,7	15,7	8,5				8,6

Zdroj: Jihomoravský kraj, MPSV pololetní statistiky

Nejúspěšnější obory jsou: Zámečník (0%), zastoupený hned třemi středními školami, Elektrikář silnoproud, elektrikář slaboproud, Instalatér, Maliř a lakýrník, Autoelektrikář, Mechanik elektronických zařízení, Zedník, Kuchař- číšník, Cukrář – výroba, Aranžér. Většina oborů zastupuje skupina oborů zaměřených na strojírenství.

Kategorie M - Střední vzdělání s maturitní zkouškou – odborné.

Míra nezaměstnanosti absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou v roce po absolvování, vykazuje vyrovnaný průběh (tab). Barevně vyznačeny jsou ty obory, kterým se dařilo míru nezaměstnanosti udržet pod 10% body. Tento procentuální výpočet závisí na počtech absolventů, kteří v daném roce ukončili školu. Jelikož některé obory jsou poznamenány malým zájmem ze strany uchazečů, nepodařila se míra nezaměstnanosti dostat pod 10% i přesto, že počet nezaměstnaných absolventů je velmi nízký.

Tab. 5.2.12 Počet absolventů a nezaměstnaných absolventů za SŠ kategorie KKOVI- M

SŠ/OBOR	2006	2007	2007	2008	2008	2009	2009	2010
---------	------	------	------	------	------	------	------	------

KKOV - M	ABSOLVENTI			ABSOLVENTI			ABSOLVENTI			ABSOLVENTI		
	AC	ÚP	MN %	AC	ÚP	MN %	AC	ÚP	MN %	AC	ÚP	MN %
MŠOŠ KLOBOUKY												
<i>Agropodnikání</i>	14	1	7,1	20	1	5,0	15	2	13,3	12	2	16,7
<i>Informatika v ekonomice</i>	21	0	0,0	28	5	17,9	24	3	12,5	15	1	6,7
<i>Obchodní akademie</i>	27	9	33,3	29	1	3,4	31	4	12,9	27	8	29,6
SŠ CELKEM	62	10	16,1	77	7	9,1	70	9	12,9	54	11	20,4
OA BŘECLAV												
<i>Ekonomické lyceum</i>	0	0	0,0	0	0	0,0	28	4	14,3	26	1	3,8
<i>Obchodní akademie</i>	81	5	6,2	83	6	7,2	61	3	4,9	51	7	13,7
SŠ CELKEM	81	5	6,2	83	6	7,2	89	7	7,9	77	8	10,4
SSOŠ MZ BŘECLAV												
<i>Obchodní manager</i>	20	4	20,0	18	1	5,6	20	0	0,0	13	0	0,0
<i>Zdravotnický asistent</i>	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	13	2	15,4
SŠ CELKEM	20	4	20,0	18	1	5,6	20	0	0,0	26	2	7,7
SOŠPEB SOU BŘECLAV												
<i>Strojírenství</i>	23	0	0,0	43	3	7,0	37	6	16,2	27	2	7,4
<i>Elektrotechnika</i>	75	1	1,3	58	3	5,2	64	7	10,9	59	5	8,5
<i>Provoz a ekonomika dopravy</i>	43	7	16,3	29	1	3,4	38	3	7,9	13	1	7,7
SŠ CELKEM	159	8	5,0	130	7	5,4	139	16	11,5	99	8	8,1
SOŠV SOUZ VALTICE												
<i>Agropodnikání</i>	10	2	20,0	10	0	0,0	8	2	25,0	8	3	37,5
<i>Ochrana a tvorba životního prostředí</i>	11	0	0,0	14	1	7,1	9	2	22,2	10	2	20,0
<i>Vinohradnictví</i>	18	0	0,0	28	0	0,0	22	1	4,5	13	4	30,8
SŠ CELKEM	39	2	5,1	52	1	1,9	39	5	12,8	31	9	29,0
CELKEM KKOVM	361	29	8,0	360	22	6,1	357	37	10,4	287	38	13,2

Zdroj: Jihomoravský kraj, MPSV pololetní statistiky

Například v roce 2006 je počet nezaměstnaných absolventů v oboru Obchodní akademie 5, přesto splňuje limit do 10% oproti oboru Obchodní manager, kde jsou vykazováni jen 4 nezaměstnaní absolventi, ale již s 20% body. Přesto vychází tento obor, co do počtu

nezaměstnaných a délky udržené nízké míry nezaměstnanosti za celé čtyři roky, ze všech uvedených oborů nejlépe.

Tab. 5.2.13 Srovnání vývoje uplatnění absolventů všech SŠ za obory M

ŠKOLA K KOV - M	Meziroční srovnání duben p.b.			Medián nezaměstnanosti 2006-2010
	2008/07	2009/08	2010/09	
MSOŠ KLOBOUKY	-7,0	3,8	7,5	14,5
OA BŘECLAV	1,1	0,6	2,5	7,6
SSOŠ MZ BŘECLAV	-14,4	-5,6	7,7	6,7
SOŠPEB SOU BŘECLAV	1,0	6,1	-3,4	6,8
SOŠV SOUZ VALTICE	-3,2	10,9	16,2	9
CELKEM VŠECHNY ŠKOLY	-1,6	4,3	2,9	9,2

Zdroj: Jihomoravský kraj, MPSV pololetní statistiky

Ve srovnání jednotlivých škol a oborů jsou nejlépe hodnoceny školy: OA Břeclav (7,6%), SSOŠ MZ Břeclav (6,7%), SOŠPEB SOU Břeclav (6,8%) a SOŠV SOUZ Valtice (9%).

Tab. 5.2.14 Počet absolventů a míra jejich nezaměstnanosti obor M v letech 2006-2010

SŠ/ OBOR K KOV - M	Míra nezaměstnanosti absolventů duben			Meziroční srovnání duben p.b.			Medián 2007-10
	2007	2008	2009	2007/08	2008/09	2009/10	
MSOŠ KLOBOUKY							
Agropodnikání	7,1	5,0	13,3	-2,1	8,3	3,4	10,2
Informatika v ekonomice	0,0	17,9	12,5	17,9	-5,4	-5,8	9,6
Obchodní akademie	33,3	3,4	12,9	-29,9	9,5	16,7	21,3
SŠ CELKEM	16,1	9,1	12,9	-7,0	3,8	7,5	14,5
OA BŘECLAV							
Ekonomické lyceum	-	-	14,3	X	X	-10,5	9,1
Obchodní akademie	6,2	7,2	4,9	1,0	-2,3	8,8	6,7
SŠ CELKEM	6,2	7,2	7,9	1,0	0,7	2,5	7,6
SSOŠ MZ BŘECLAV							
Obchodní manager	20,0	5,6	0,0	-14,4	-5,6	0,0	2,8

Zdravotnický asistent	-	-	-	X	X	X	15,4
SŠ CELKEM	20,0	5,6	0,0	-14,4	-5,6	7,7	6,7
SOŠPEB BŘECLAV							
Strojírenství	0,0	7,0	16,2	7,0	9,2	-8,8	7,2
Elektrotechnika	1,3	5,2	10,9	3,9	5,7	-2,4	6,9
Provoz a ekonomika dopravy	16,3	3,4	7,9	-12,9	4,5	-0,2	7,8
SŠ CELKEM	5,0	5,4	11,5	0,4	6,1	-3,4	6,8
SOŠV SOUZ VALTICE							
Agropodnikání	20,0	0,0	25,0	-20,0	25,0	12,5	22,5
Ochrana a tvorba životního prostředí	0,0	7,1	22,2	7,1	15,1	-2,2	13,6
Vinohradnictví	0,0	0,0	4,5	0,0	4,5	26,3	2,3
SŠ CELKEM	5,1	1,9	12,8	-3,2	10,9	16,2	9,0
CELKEM KKOVM	8,0	6,1	10,4	-1,9	4,3	2,8	9,2

Zdroj: Jihomoravský kraj, MPSV pololetní statistiky

Nejúspěšnější obory jsou: Informatika v ekonomice, Ekonomické lyceum, Obchodní manager, Strojírenství, Elektrotechnika, Provoz a ekonomika dopravy, Vinohradnictví.

Tab. 5.2.15 Srovnání vývoje uplatnění absolventů všech SŠ za obory L

SŠ/ OBOR KKOV - L	2006			2007			2008			2009			2010		
	ABSOLVENTI			ABSOLVENTI			ABSOLVENTI			ABSOLVENTI					
	AC	ÚP	MN %	AC	ÚP	MN %	AC	ÚP	MN %	AC	ÚP	MN %			
SOU Mikulov															
Obchodník	131	16	12,2	16	1	6,3	10	2	20,0	5	3	60,0			
SŠ CELKEM	131	16	12,2	16	1	6,3	10	2	20,0	5	3	60,0			
SSOŠ Břeclav															
Kosmetička	13	2	15,4	0	0	0,0	8	0	0,0	11	2	18,2			
Podnikání	7	2	28,6	8	2	25,0	11	2	18,2	12	2	16,7			
Společné stravování	11	1	9,1	6	3	50,0	10	3	30,0						
SŠ CELKEM	31	5	16,1	14	5	35,7	29	5	17,2	23	4	17,4			

<i>SOŠ SOU Hustopeče</i>												
<i>Mechanik elektronik</i>	19	1	5,3	19	1	5,3	0	0	0,0	15	1	6,7
<i>Podnikání</i>	4	0	0,0	16	1	6,3	13	2	15,4	7	2	28,6
<i>SŠ CELKEM</i>	23	1	4,3	35	2	5,7	13	2	15,4	22	3	13,6
<i>SOŠPEB SOU Břeclav</i>												
<i>Mechanik elektronik</i>	20	1	5,0	16	1	6,3	15	5	33,3	12	0	0,0
<i>Podnikání</i>	47	0	0,0	30	0	0,0	39	5	12,8	29	4	13,8
<i>SŠ CELKEM</i>	67	1	5	46	1	2,2	54	10	18,5	41	4	9,8
<i>SOŠV SOUZ Valtice</i>												
<i>Podnikání</i>	18	0	0,0	15	1	6,7	14	0	0,0	14	2	14,3
<i>SŠ CELKEM</i>	18	0	0,0	15	1	6,7	14	0	0,0	14	2	14,3
<i>CELKEM KKOVL</i>	152	10	6,5	126	10	7,9	120	19	15,8	105	16	15,2

Zdroj: Jihomoravský kraj, MPSV pololetní statistiky

Tab. 5.2.16 Počet absolventů a míra jejich nezaměstnanosti obor L v letech 2006-2010

<i>SŠ/ OBOR KKOVL</i>	<i>Míra nezaměstnanosti absolventů duben</i>				<i>Meziroční srovnání duben p.b.</i>			<i>Medián</i>
	2007	2008	2009	2010	2007/08	2008/09	2009/10	
<i>SOU Mikulov</i>								
<i>Obchodník</i>	12,2	6,3	20,0	60,0	-5,9	13,7	40,0	16,1
<i>SŠ CELKEM</i>	12,2	6,3	20,0	60,0	-5,9	13,7	40,0	16,1
<i>SSOŠ Břeclav</i>								
<i>Kosmetička</i>	15,4	0,0	0,0	18,2	-15,4	0,0	18,2	7,7
<i>Podnikání</i>	28,6	25,0	18,2	16,7	-3,6	-6,8	-1,5	21,6
<i>Společné stravování</i>	9,1	50,0	30,0		40,9	-20,0	-30,0	30,0
<i>SŠ CELKEM</i>								
<i>SOŠ SOU Hustopeče</i>								
<i>Mechanik elektronick. zařízení</i>	5,3	5,3	0,0	6,7	0,0	-5,3	6,7	5,3
<i>Podnikání</i>	0,0	6,3	15,4	28,6	6,3	9,1	13,2	10,9

SŠ CELKEM								
<i>SOŠPEB SOU Břeclav</i>								
<i>Mechanik elektronik</i>	5,0	6,3	33,3	0,0	1,3	27,0	-33,3	5,7
<i>Podnikání</i>	0,0	0,0	12,8	13,8	0,0	12,8	1,0	6,4
SŠ CELKEM								
<i>SOŠV SOUZ Valtice</i>								
<i>Podnikání</i>	0,0	6,7	0,0	14,3	6,7	-6,7	14,3	3,4
SŠ CELKEM	0,0	6,7	0,0	14,3	6,7	-6,7	14,3	3,4
CELKEM KKOVL								

Zdroj: Jihomoravský kraj, MPSV pololetní statistiky

Tab. 5.2.17 Srovnání vývoje uplatnění absolventů všech SŠ za obory L

ŠKOLA KKOVL	Meziroční srovnání duben p.b.			Medián nezaměstnanosti 2006-2010
	2008/07	2009/08	2010/09	
SOU MIKULOV	-16,8	13,8	40,0	21,5
SSOŠ BŘECLAV	19,6	-18,5	0,1	17,3
SOŠ SOU HUSTOPEČE	1,4	9,7	-1,7	9,7
SOŠPEB SOU BŘECLAV	0,7	16,3	-8,8	6
SOŠV SOUZ VALTICE	6,7	-6,7	14,3	3,3
CELKEM VŠECHNY ŠKOLY	1,4	7,9	-0,6	11,6

Zdroj: Jihomoravský kraj, MPSV pololetní statistiky

Z maturitních oborů zařazených do kategorie KKOVL – L, je absolutně nejlépe uplatnitelný obor Mechanik elektronik, který je zde zastoupen hned dvěma školami. Zajímavé zjištění mi také přineslo porovnání těchto dobře uplatnitelných oborů s obory, které si vybírali respondenti v dotazníkovém šetření v mé bakalářské práci (Bartošová, 2008). Mezi nejžádanějšími obory ze strany zájemců o studijní obor s maturitním vysvědčením byly: Gymnázium, Obchodní akademie, Provoz a ekonomika dopravy (logistika), Obchodní manager, Ekonomické lyceum, Informatika, Elektrotechnika, Kosmetička, Mechanik elektronik, Hotelnictví. Ve své bakalářské práci jsem dospěla k závěru, že nejvíce žádané obory budou také dobře uplatnitelné na trhu práce v našem regionu, což potvrzují i výsledky mého nynějšího srovnávání

Tab.5.2.18 Srovnání jednotlivých škol podle uplatnění oborů KKOV – K

Gymnázia - počet uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP déle než 12 měsíců												
Obor	2006	2007		2008			2009			2010		
	Počet sled. absol.	Evidence na ÚP		Počet sled. absol.			Evidence na ÚP			Evidence na ÚP		
		počet	%	absol.	počet	%	absol.	počet	%	absol.	počet	%
Městské víceleté gymnázium Klobouky u Brna, Vinařská 29												
<i>Osmileté</i>	31	0	0,0	25	0	0,0	28	0	0,0	28	1	3,6
Celkem	31	0	0,0	25	0	0,0	28	0	0,0	28	1	3,6
Gymnázium, Mikulov, Komenského 7												
<i>Čtyřleté</i>	30	0	0,0	26	0	0,0	30	1	3,3	30	2	6,7
<i>Osmileté</i>	25	1	4,0	22	0	0,0	25	0	0,0	22	2	9,1
Celkem	55	1	1,8	48	0	0,0	55	1	1,8	52	4	7,7
Gymnázium a Jazyková škola s právem jazyk.zkoušky, Břeclav												
<i>Čtyřleté</i>	31	0	0,0	33	1	3,0	95	0	0,0	67	5	7,5
<i>Osmileté</i>	59	0	0,0	63	1	1,6	54	1	1,9	33	1	3,0
Celkem	90	0	0,0	96	2	2,1	149	1	0,7	100	6	6,0
Gymnázium T.G.Masaryka, Hustopeče, Dukelské náměstí 7												
<i>Čtyřleté</i>	22	0	0,0	28	0	0,0	29	1	3,5	29	1	3,5
<i>Osmileté</i>	27	2	7,4	25	1	4,0	29	0	0,0	23	0	0,0
Celkem	49	2	4,1	53	1	1,9	58	1	1,7	52	1	1,9
Gymnázium, Velké Pavlovice, Pod Školou 10												
<i>Čtyřleté</i>	24	2	8,3	31	3	9,7	0	0	0,0	29	3	10,3
<i>Osmileté</i>	24	1	4,2	25	1	4,0	29	0	0,0	25	0	0,0
Celkem	48	3	6,3	56	4	7,1	29	0	0,0	54	3	5,6

Zdroj: MPSV, Jihomoravský kraj, vlastní výpočty

Ze čtyřletých gymnázií si nejlépe v uplatnění absolventů vedlo Městské víceleté gymnázium Klobouky u Brna, které vykazovalo za celé čtyři roky jen 1 nezaměstnaného absolventa a to v roce 2010. Naopak nejhorší uplatnění za celé 4 roky bylo u gymnázia ve Velkých Pavlovicích. I přesto se od gymnázií očekává spíše nezaměstnanost absolventů způsobená nepřijetím k dalšímu studiu na vysoké škole a ne faktická nezaměstnanost z nedostatku uplatnění.

DVO 3: Jaké informační zdroje upřednostňují při volbě svého profesního zaměření žáci středních škol?

Výzkum byl realizován na základě provedeného výzkumu NÚOV v roce 2002/2003. Pro výzkum se mi podařilo získat celkem 113 respondentů. Ze SOU a SOŠ celkem 47 a z Gymnázií 76. Podle výzkumu provedeném na daných středních školách,

Tab. 5.2.19 Výzkum zdrojů informací

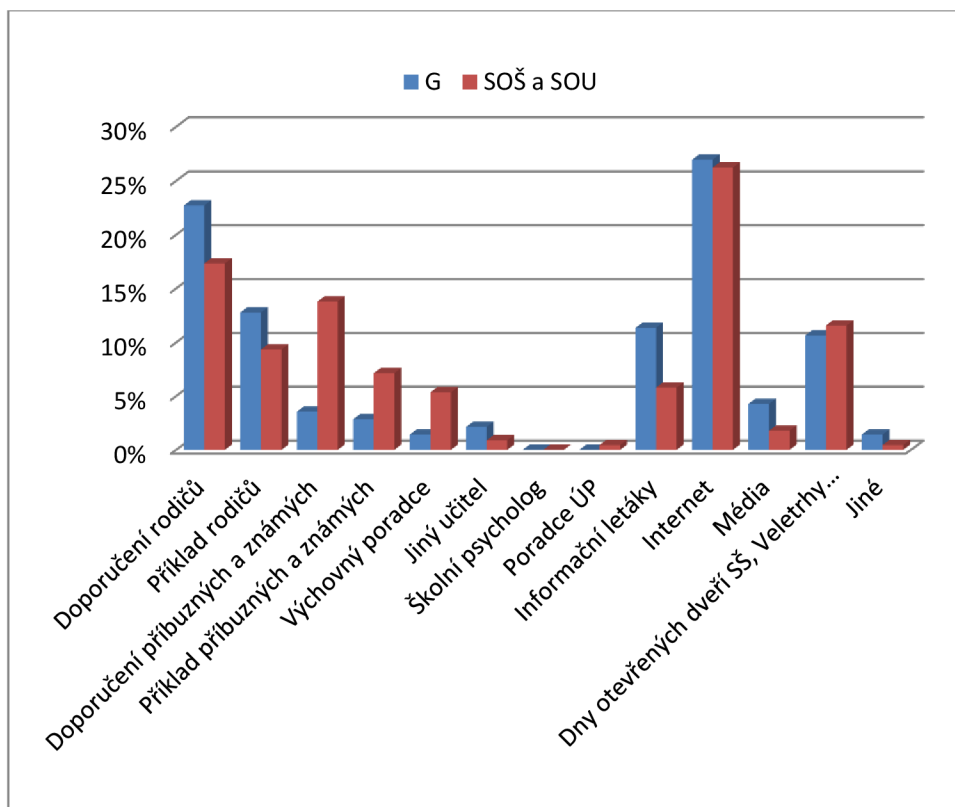
Gymnázium	SOU a SOŠ	
76	47	<i>Celkem respondentů</i>
42	26	<i>MUŽI</i>
34	21	<i>ŽENY</i>
39	32	<i>Doporučení rodičů</i>
21	18	<i>Příklad rodičů</i>
31	5	<i>Doporučení příbuzných a známých</i>
16	4	<i>Příklad příbuzných a známých</i>
12	2	<i>Výchovný poradce</i>
2	3	<i>Jiný učitel</i>
0	0	<i>Školní psycholog</i>
1	0	<i>Poradce ÚP</i>
13	16	<i>Informační letáky</i>
59	38	<i>Internet</i>
4	6	<i>Média</i>
26	15	<i>Dny otevřených dveří SŠ, Veletrhy vzdělávání...</i>
1	2	<i>Jiné</i>
225	141	<i>Celkem odpovědí</i>

Zdroj: vlastní zpracování

Je možno dospět k závěru, že nejčastějším rozhodovacím zdrojem pro výběr povolání je internet a hned za ním rodiče. (graf 5.2.3)

Graf 5.2.3

Zdroj: vlastní zpracování

Anketa Soukromé střední odborné školy Břeclav s.r.o.

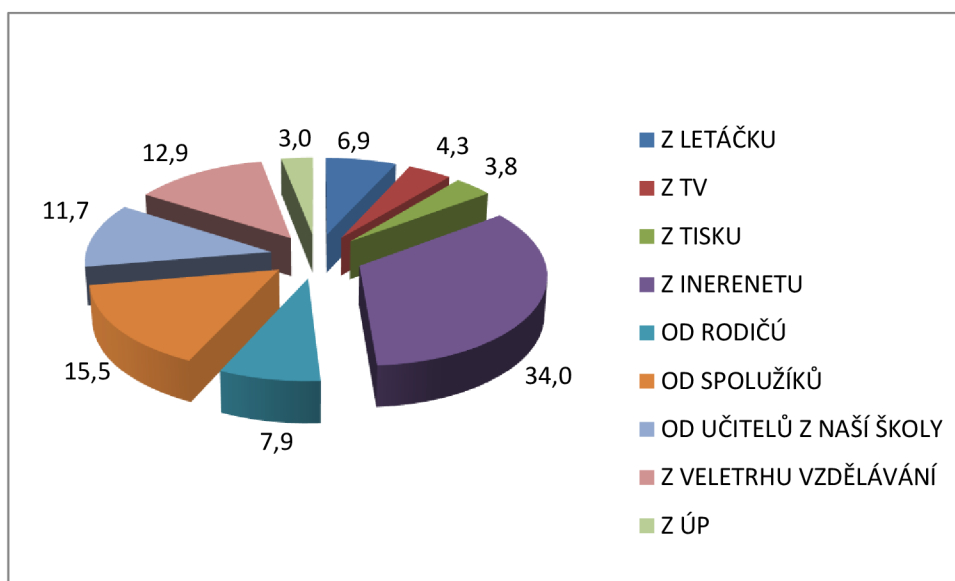
„ODKUD JSTE SE DOZVĚDĚLI O NAŠÍ ŠKOLE?“

Tab.5.2.20

27	Z LETÁČKU
17	Z TV
15	Z TISKU
134	Z INERENETU
31	OD RODIČŮ
61	OD SPOLUŽÍKŮ
46	OD UČITELŮ Z NAŠÍ ŠKOLY
51	Z VELETRHU VZDĚLÁVÁNÍ
12	Z ÚP
394	Celkem respondentů

Vlastní výzkum školy Soukromé střední odborné školy Břeclav s.r.o. „ODKUD JSTE SE DOZVĚDĚLI O NAŠÍ ŠKOLE?“ Anketu můžete najít na stránkách školy (viz kap. 2.1.). z následujícího grafu, který udává poměr odpovědí vyplývá, že nejčastěji

je při hledání informací využíván internet. Škola si je dobře vědoma možností, které poskytuje a umí tyto možnosti využívat.

Získané výsledky :

Tato dílčí výzkumná otázka jasně ukázala, že internet je nejvíce využívaným informačním zdrojem využívaným studenty, při volbě jejich profesního zaměření. Oproti roku 2003, kdy byl realizován výzkum NUOV jej mají v roce 2010 na prvním místě spolu s gymnazisty také studenti SOŠ a SOU (dříve pro ně podle výzkumů tak významný nebyl). Z těchto výsledků by se dalo také usuzovat, že by se měl být snahou všech SŠ více rozšířit a vylepšit své webové stránky, protože pouze tak mohou získat více budoucích žáků. Dalšími fakty pro tak velký nárůst internetu při volbě SŠ, bude podle mého názoru zajisté rozšíření internetu v populaci a jeho dostupnost. Dalším důvodem bude pravděpodobně větší schopnost žáků ZŠ vyhledávat zde potřebné informace, než tomu bylo ve školním roce 2002/2003. Pravděpodobně posledním významným důvodem pro tuto změnu bude nárůst internetových stránek, které se problematikou SŠ zabývají.

6 Závěr

Problematiku nezaměstnanosti sebou přináší změna politické situace po roce 1989, přechodem na tržní ekonomiku. Změnila se struktura výrobní sféry a tím také požadavky na pracovní sílu a lidské zdroje. Pružně reagovat musel také vzdělávací systém, který přešel z úzko profilového zaměření na široce pojatou přípravu, aby měli absolventi více možností uplatnění v co nejširším spektru povolání.

Při začleňování na pracovní trh se mohou vyskytnout bariéry, které znesnadňují absolventům najít zaměstnání. Ale pokud je volba profesního zaměření jednotlivých absolventů správná a jsou dostatečně přesvědčeni o svých schopnostech a dovednostech získaných studiem vybraného oboru, i tyto bariéry se daří překonat. Proto je první volba povolání, která probíhá v deváté třídě základních škol, velmi důležitá.

Od podzimu 2008 se v české ekonomice projevuje celosvětová hospodářská krize, která měla dopad i na domácí trh práce. Počet pracovních míst v ekonomice se v důsledku recese výrazně snížil a rostla celková nezaměstnanost. To se projevilo i v nezaměstnanosti absolventů a počty nezaměstnaných absolventů škol.

Cílem této diplomové práce bylo, poskytnou jednak ucelené informace o možnostech uplatnění absolventů SŠ na trhu práce, ale také o průběhu vzdělávání v jednotlivých oborech z hlediska odchodu žáků během vzdělávacího procesu.

Zda jsou dostatečně informováni o možnostech uplatnění vybraného oboru na trhu práce. K tomuto účelu mi posloužil dotazník pro žáky SŠ, statistické údaje o počtech nezaměstnaných absolventů jednotlivých oborů na úřadu práce a výroční zprávy vybraných středních škol o dalším uplatnění absolventů.

Na základě průzkumu se dá říci, že většina žáků je dobře informována o možnostech uplatnění vybraných oborů na trhu práce. Platí to však spíše u těch kteří si vybírají maturitní obory. U žáků, kteří se hlásí na učební obory je situace slabší, zvláště pak u dívek. Nabídka učebních oborů je pestrá, ale především v technických směrech, což se dívkám nezdá tolik atraktivní jako například kadeřnice, kosmetička či kuchař – číšník. Přitom v průmyslu jsou pracovní místa, které bývají ženami velmi obsazované a kdy musejí zájemkyně procházet rekvalifikací. Vyučení v některém technickém oboru (např. elektrotechnickém) by znamenalo pro dívky zajištění pracovního místa s dalším možným profesním růstem.

Informací k volbě povolání je velké množství, záleží na tom zda se dostatečně využívají. Nejsilnějším článkem je škola, která předává přístup k těmto informacím v rámci předmětu „ Svět práce“. Nelze však ponechávat veškerou zodpovědnost jen na škole a jejich pedagozích. Je potřeba posílit, zvláště v posledních ročnících, spolupráci rodiny, školy a úřadu práce. Společně s žákem projít více různých povolání, vyhodnotit jejich klady, zápory, potřebné schopnosti a dovednosti žáka a v neposlední řadě možnosti budoucího uplatnění na pracovním trhu. Dalo by se tak předejít možnému zklamání žáků o představách oboru a přechodu na jiné studijní zaměření.

I po ukončení střední školy je potřeba se dále vzdělávat, jistě je výhodnější prohlubovat vědomosti v určitém profesním zaměření, než jej neustále měnit. Čím méně bude absolventů hledajících sebe sama, tím méně bude nezaměstnaných absolventů. K tomu by měla napomáhat dobrá volba prvotního studijního zaměření a následně co nejlepší využití získaných vědomostí a znalostí pro své profesní uplatnění a klíčových kompetencí.

Změny školského vzdělávacího systému směřují k tomu, aby absolventi získali nejen důležité profesní kvalifikace, ale především kvalifikace v podobě klíčových kompetencí, které umožní uplatnění v jakémkoli zaměstnání a také případnou rekvalifikaci.

Literatura

Analýza. 2009. Analýza naplnění cílů Národního programu rozvoje vzdělávání v České republice (Bílé knihy) v oblasti předškolního, základního a středního vzdělávání z roku 2009. [Online] 2009.

Analýza, kol. 2009. Analýza naplnění cílů Národního programu rozvoje vzdělávání v České republice (Bílé knihy) v oblasti předškolního, základního a středního vzdělávání z roku 2009. [Online] 2009.

www.msmt.cz/uploads/VKav_200/A_BK.../AV_evaluace_BK.pdf.

Balcar, J., Šimek, M. 2009. Struktura a faktory dlouhodobé nezaměstnanosti v Moravskoslezském kraji, možnosti ovlivňování její. [Online] 17. 9 2009. [Citace: 20. 3 2011.] <http://resa.rza.cz/www/file.php?id=77>.

Bazgerová, E. 2010. is.muni.cz. [Online] 2010.

http://is.muni.cz/th/146539/esf_b?info=1;zpet=%2Fvyhledavani%2F%3Fsearch%3Dba%2Fzgerov%C3%A1%20agenda:th%26start%3D1.

Brožová, D. 2003. *Společenské souvislosti na trhu práce*. Praha : Sociologické nakladatelství, 2003. str. 140. 80-86429-16-4.

Burdová, J., CHAMOUTOVÁ, D. 2010. *NEZAMĚSTNANOST ABSOLVENTŮ SE STŘEDNÍM A VYŠŠÍM VZDĚLÁVÁNÍM - 2010*. 2010.

Čačka, O. a a. 1997. *Psychologie vrstev duševního dění osobnosti a jejich autodiagnostika*. Brno : autor neznámý, 1997.

Čačka, O. 2002. *Psychologie vrstev duševního dění osobnosti a jejich autodiagnostika*. Brno : DOPLNĚK, 2002. str. 384. 80-7239-107-0.

ČSÚ. Český statistický úřad. [Online]

ČTK. 2011. České noviny , ČTK. [Online] 2011.

<http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/statni-maturity-by-nemelo-podle-ministra-dobese-uz-nic-ohrozit/615510.1213-5003>.

Horák, K. 1975. *Hovoříme s rodiči o výchově dětí k volbě povolání*. Praha : SPN, 1975. str. 83.

Horká, H. 2000. *Výchova pro 21. století*. Brno : Paido, 2000. 80-85931-85-0.

Hulík, V., Tesárková, K. 2009. Dopady demografického vývoje na vzdělávací soustavu v České republice. *ORBIS SCHOLAE*. 2009, Sv. 3, stránky 7-23. http://www.orbisscholae.cz/archiv/2009_03.pdf.

Jmk, Odbor školství KÚ. 2011. Informace o poskytování prospěchových stipendií žákům vybraných oborů vzdělání s výučním listem. *JM školy.cz*. [Online] 2011.

- KAMENÍČEK, J. 2003.** *Lidský kapitál úvod do ekonomie chování.* Praha : Univerzita Karlova, Karolinum, 2003. str. 248. 80-246-0449-3.
- KARTOUS, B. 2006.** Rodina a škola. *Portál.cz.* [Online] 19. Květen 2006. [Citace: 27. březen 2011.] <http://www.portal.cz/casopisy/ras/ukazky/pro-reformu-skolstvi-nehorujici-ucitele--ani-rodice/9541/>.
- Kašparová, J. a kol. 2008.** *Metodika tvorby školních vzdělávacích programů SOŠ a SOU.* 2008. 978-80-85118-12-4.
- Knoll, O. 1991.** *Druhy nezaměstnanosti a příčiny jejich vzniku.* Praha : Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 1991. str. 17.
- Kofroňová, O., Vojtěch, J. 2006.** *Analýza vzdělávacích programů z hlediska zaměstnanosti absolventů.* Praha : NÚOV, 2006.
- KOL. 2007.** *Manuál pro tvorbu školních vzdělávacích programů na gymnáziích.* PRAHA : Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007. 978-80-87000-13-7.
- KOTÁSEK, J. 2009.** Učitelství listy. *Bílá kniha po pěti letech.* [Online] 18. listopad 2009. [Citace: 27. březen 2011.] <http://www.ucitelske-listy.cz/2009/11/jiri-kotasek-bila-kniha-po-peti-letech.html>.
- Mareš, P. 1998.** *Nezaměstnanost jako sociální problém.* Praha : SLON, 1998. str. 172. 80-901424-9-4.
- MATĚJŮ, P., STRAKOVÁ, J., VESELÝ, A. eds. 2010.** *Nerovnosti ve vzdělávání, Od měření k řešení.* Praha : SLON, 2010. str. 495. Vydání 1.. 978-80-7419-032-2.
- MPSV. 2004.** *MPSV harmonizuje vykazování míry nezaměstnanosti s EU, tisková zpráva.* [Online] 9. 8 2004. [Citace: 6. 3 2011.] <http://www.mpsv.cz/files/clanky/272/090804a.pdf>.
- MŠMT. 2001.** *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice: Bílá kniha.* Praha : Tauris, 2001.
- MŠMT. 2008.** *RVP pro obor klempíř.* Praha : MŠMT, 2008.
- MÜHLPACHR, P. 2008.** *Sociopatologie.* Vydání 1. Brno : Masarykova univerzita, 2008. 978-80-210-4550-7.
- NÚOV. 2007.** *infoabsolvent.cz. Obecné informace a vysvětlení některých pojmů vztahující se ke střednímu vzdělávání.* [Online] 2007. http://www.infoabsolvent.cz/TematickyKatalog/SStranka.aspx?KodStranky=10.0.04#Stupn%C4%9B_st%C5%99edn%C3%ADho_vzd%C4%9B1%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD.
- MŠMTa. 2008.** Národní ústav odborného školství. *Kurikulum S.* [Online] NÚOV, 2008. <http://www.nuov.cz/kurikulum/clanek-1>.

Parlament ČR, Kancelář Poslanecké sněmovny. 1995-2011. Parlament České republiky Poslanecká sněmovna. [Online] Parlament ČR, Kancelář Poslanecké sněmovny, 1995-2011.

PÍCHOVÁ, I. 1995. *K některým aktuálním otázkám zaměstnanosti.* Praha : Masarykova univerzita, 1995. str. 33. 80-210-09060-3.

PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. 2003. *Pedagogický slovník.* Praha : Portál, 2003. str. 322. Sv. 4.vydání. 80-7178-772-8.

RYŠKA, R. 1997. *Uplatnění absolventů škol na trhu práce .* Praha : Ústav pro informace ve vzdělávání, 1997.

Samuelson, P., Nordhaus, W. 2007. *Ekonomie.* Praha : Svoboda, 2007. str. 775. 978-80-205-0590-3.

Sirovátka, T., Řezníček, I. 1994. *Dlouhodobá nezaměstnanost a záchranná sociální síť.* Brno : MU, 1994. str. 117. 80-210-1246-3.

Sojka, M., Konečný, B. 1999. *Malá encyklopedie moderní ekonomie.* Praha : Libri, 1999. str. 271. 80-85983-78-8.

SOJKA, M., PUDLÁK, J.,PŮLPÁN, K. 1994. *Základy ekonomie: úvod do ekonomie pro gymnázia.* Praha : autor neznámý, 1994. str. 88. 80-702111-8-0.

STEN/MARK. 2009. výzkum zaměřený na analýzu struktury postojů a očekávání veřejnosti k oblasti školství, výchovy a vzdělávání. *MŠMT.* [Online] Květen 2009. [Citace: 5. Duben 2011.] <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolskareforma/postoje-a-nazory-verejnosti-skolstvi-a-vzdelavani>.

Šimák, M. 2011. Parlamentní listy. *OUR MEDIA a.s.* [Online] 2011. <http://www.parlamentnilisty.cz/kraje/jihocesky/187798.aspx>.

Švarcová, J. 2003. *Ekonomie stručný přehled.* Zlín : CEED, 2003. 80-902552-8-0.

VÚP. 2007. *Manuál pro tvorbu školních vzdělávacích programů na gymnáziích.* PRAHA : Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007. 978-80-87000-13-7.

ZÁKON, Školský. 2008. Zákon 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném vzdělávání. *MŠMT.* [Online] 2008. [Citace: 5. DUBEN 2011.] <http://www.msmt.cz/dokumenty/uplne-zneni-zakona-c-561-2004-sb>. 80-7365-047-9.

Příloha č. 1

ADMINISTRATIVNÍ ROZDĚLENÍ OKRESU BŘECLAV - STAV K 1.1.2008

Počet obyvatel v obci

NÁZEV MĚSTA
Název městyse
Název ostatních obcí

Správní obvod obce s rozšířenou působností

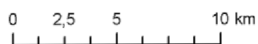

Průměrný počet obyvatel obce = 1 796

- Největší: 1. Břeclav = 24 319
 2. Mikulov = 7 478
 3. Hustopeče = 5 950
- Nejmenší: 1. Kašnice = 222
 2. Dolní Věstonice = 311
 3. Nový Přerov = 330

Průměrná rozloha obce (ha) = 1 648

- Největší: 1. Břeclav = 7 711
 2. Lanžhot = 5 485
 3. Valtice = 4 785
- Nejmenší: 1. Kašnice = 156
 2. Bavorý = 500
 3. Nový Přerov = 613

Příloha č. 2 Dotazník pro žáky SŠ

Zatrhněte vyhovující, případně vepište doplňující odpověď.

1) Jste: Dívka Chlapec

2) Jaký typ střední školy studujete?

Střední odbornou školu Střední odborné učiliště Gymnázium

3) Která, z níže uvedených možností, nejvíce přispěla k rozhodnutí, pro Vaše současné studium? Označte, prosím tři možné odpovědi.

Doporučení rodičů

Příklad rodičů

Doporučení příbuzných, známých, přátel

Příklad příbuzných, známých, přátel

Výchovný poradce

Jiný pedagog

Poradce z Pedagogicko - psychologické poradny

Školní psycholog

- Poradce z Úřadu práce
- Poradce z personální agentury
- Informační příručky, letáčky
- Internet
- Jiná média
- Dny otevřených dveří na SŠ, veletrhy vzdělávání, jinak získané informace ve škole